

คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เล่ม ๒

BUDDHIST QUESTIONS AND ANSWERS

BOOK II

คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เล่ม ๒

Buddhist Questions and Answers

BOOK II

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๙

คำนำ

หนังสือเรื่องนี้อาจช่วยอำนวยความสะดวกแก่ท่านผู้ต้องการทราบเรื่องบางอย่างเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา รวมทั้งสถานภาพของศาสนาในในประเทศไทยและต่างประเทศ

คณะกรรมการขอขอบคุณทุกท่านผู้อนุเคราะห์ให้การพิมพ์เอกสารเรื่องนี้สำเร็จได้

ขอให้ประชาชนทุกประเทศและทุกศาสนา มีความสุข ความเจริญและมีความสงบ ด้วยการเว้นความชั่วทั้งปวง บำเพ็ญความดีและชำระจิตของตนให้สะอาดทุกเมื่อ

คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำ
หนังสือ “ คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ”

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

กันยายน ๒๕๓๙

ศัพท์บาลีและสันสกฤต

ในหนังสือนี้ใช้ทั้งศัพท์ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต เช่น

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต
ธัมมะ (ธมฺม)	ธรรม (ธฺรม)
สุตตะ (สฺตฺต)	สูตร (สฺตร)
นิพพาน (นิพฺพาน)	นิรวาณ (นิรฺวาณ)
จักกะ (จกฺก)	จักร (จกฺร)
ติปิฎก	ตริปิฎก (ตฺริปิฎก)

ในภาษาไทยใช้ พระธรรม พระไตรปิฎก ฯลฯ

อักษรย่อ

- ท. ทีฆนิกาย (Dighanikaya)
- ม. มัชฌิมนิกาย (Majjhimanikaya)
- ว. วินัยปิฎก (Vinayapitaka)
- ส. สังยุตตนิกาย (Samyuttanikaya)
- อ. อังคุตตรนิกาย (Anguttaranikaya)

ตัวเลขหลังอักษรย่อ

เช่น ม.๑๒/๒๘๐/๒๗๐ = มัชฌิมนิกาย เล่ม ๑๒ ข้อ ๒๘๐ หน้า ๒๗๐

หนังสืออ้างอิง

พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ ภาษาบาลี อักษรไทย

สารบัญ

	หน้า
๑. พระพุทธศาสนา คืออะไร ?.....	๑๓
๒. พระพุทธศาสนามีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ อย่างไร ?.....	๑๖
๓. จุดมุ่งหมายแห่งการสั่งสอนของพระพุทธเจ้า คืออะไร ?....	๑๗
๔. สถานภาพของพระพุทธศาสนาในบรรดาศาสนาปัจจุบัน ของโลก เป็นอย่างไร ?.....	๑๙
๕. จำนวนประชาชนที่เป็นชาวพุทธในประเทศไทยมีเท่าไร เมื่อเปรียบเทียบกับผู้นับถือศาสนาอื่น ?.....	๒๐
๖. การปกครองคณะสงฆ์ไทย มีรูปแบบอย่างไร ?.....	๒๑
๗. องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก คืออะไร ?.....	๒๒
๘. ประเทศไทยมีบทบาทในองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์ แห่งโลกอย่างไรบ้าง ?.....	๒๓
๙. ธงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา มีความหมายอย่างไร ?.	๒๕
๑๐. สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนามีความหมายอย่างไร ?.....	๒๖
๑๑. นิกายเถรวาทและมหายานนั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร ?	๒๗
๑๒. ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร ? และเชื่ออะไร ?.....	๒๘
๑๓. เป็นความจริงหรือไม่ที่ชาวพุทธได้รับการสั่งสอนให้มีขันติ ธรรมหรือความทนได้ต่อความเห็น ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และความประพฤติของคนอื่น ที่แตกต่างไปจากของตน ?....	๒๙
๑๔. เราจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยไม่มีศาสนาได้หรือไม่ ?.....	๒๙

๑๕. ในพระพุทธศาสนามีรูปแบบแห่งการปฏิบัติโดยเฉพาะหรือไม่?.. ๓๐
๑๖. การรักษาศีลห้า มีผลอย่างไร?..... ๓๑
๑๗. บุคคลอาจดำรงชีวิตแบบชาวพุทธได้อย่างไร?..... ๓๒
๑๘. มีคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ที่ว่า พระสงฆ์ควรมีบทบาท
ในการช่วยสังคมเพิ่มขึ้นจากการสอนธรรมะ?..... ๓๓
๑๙. เหมาะสมหรือไม่ที่จะเชื่อว่า การเป็นชาวพุทธที่แท้จริงนั้นจะ
ต้องปฏิบัติตามกรรมฐานหรือบำเพ็ญสมาธิและปัญญาเท่านั้นและ
ไม่เกี่ยวข้องกับการรับใช้สังคมอะไรเลย?..... ๓๔
๒๐. ทำไมพระสงฆ์จึงต้องครองจีวรที่ทำจากผ้าซึ่งนำมาตัดต่อกัน
พระที่ครองจีวรสีคล้ำ เกรงกว่าพระทั่วไปหรืออย่างไร?..... ๓๕
๒๑. ทำไมพระสงฆ์จึงต้องออกบิณฑบาตในตอนเช้า?..... ๓๖
๒๒. เมตตาสากลหรือการแผ่ความปรารถนาดีไมตรีจิตไปทั่วสากล
มีการสอนในพุทธศาสนาอย่างไร?..... ๓๗
๒๓. คำสอนของพระพุทธเจ้าว่าด้วยเรื่องชาติ ชัน วรรณะ มีว่า
อย่างไร?..... ๓๘
๒๔. พระพุทธศาสนามีทัศนะต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างไร?..... ๓๙
๒๕. เป็นความจริงหรือไม่ที่ว่าพระพุทธศาสนาเป็นทุนนิยมคือ
มองโลกในแง่ร้าย?..... ๔๐
๒๖. เหตุใดชนชาวพุทธจึงสร้างและบูชาพระพุทธรูป?..... ๔๑
๒๗. การทำบุญ หมายความว่าอย่างไร?..... ๔๒
๒๘. การทำทาน มีความหมายอย่างไร?..... ๔๓
๒๙. การที่ชาวพุทธรับไตรสรณคมน์นั้น หมายความว่าอย่างไร? ๔๔

	หน้า
๓๐. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คืออะไร ?.....	๔๕
๓๑. การไปวัด หมายถึงอะไร ?.....	๔๗
๓๒. เป็นการบังคับหรือไม่ที่จะให้ชาวพุทธผู้เป็นคฤหัสถ์ไปวัดเป็นประจำ ?.....	๔๗
๓๓. ในพระพุทธศาสนา สตรีสามารถจะบรรลุนิพพานได้หรือไม่ ?.	๔๘
๓๔. ในบางประเทศผู้หญิงสามารถบวชเป็นภิกษุณีได้จริงหรือไม่ ?	๔๙
๓๕. พระพุทธศาสนามีทำนองอย่างไรต่อการเป็นโสเภณี ?.....	๕๐
๓๖. คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นพลวัตหรือพลังทางศีลธรรมที่ก่อให้เกิดการกระทำหรือความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ?.....	๕๑
๓๗. พระพุทธศาสนาสรรเสริญความกตัญญูคุณอย่างไร ?.....	๕๑
๓๘. อนัตตา คืออะไร ? เราจะนำแนวความคิดนี้มาใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างไร ?.....	๕๒
๓๙. ถ้าไม่มีอดีตหรือตัวคนที่ถาวร กรรม คือ การกระทำดีหรือชั่วจะอาจให้ผลแก่ผู้ทำได้อย่างไร ?.....	๕๔
๔๐. บุคคลจะเป็นเทพในชาตินี้ได้อย่างไร ?.....	๕๕
๔๑. เทพที่กล่าวถึงในพระพุทธศาสนามีกี่ประเภท ?.....	๕๖
๔๒. พระพุทธเจ้าทรงสอนวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุประโยชน์อะไร ?...	๕๗
๔๓. การศึกษา ๓ ประการ หรือไตรสิกขาที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนคืออะไร ?.....	๕๙
๔๔. หลักสำคัญของพระพุทธศาสนา คืออะไร ?.....	๖๐
๔๕. เราอาจบรรลุนิพพานในชีวิตนี้ได้หรือไม่ ?.....	๖๑

หน้า

ภาคผนวก ๑

พระสูตรบางเรื่อง

๖๕

ภาคผนวก ๒

พระพุทธศาสนโนวาทบางข้อ

จัดเป็นหมวดตามลำดับจำนวน

๗๗

ภาคผนวก ๓

สาวกชั้นน่านางรูปและบางท่าน

๙๓

๑. พระพุทธศาสนา คืออะไร?

พระพุทธศาสนาอาจมีคำจำกัดความและคำอธิบายจากประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. พระพุทธศาสนา คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า (พระพุทธเจ้า คือท่านผู้ตรัสรู้ หรือผู้รู้อย่างแจ่มแจ้ง) ซึ่งแนะนำให้ยกฐานะของมนุษยชาติ ขึ้นสู่ความบริสุทธิ์ สะอาด (ด้วยศีล) ความสงบระงับ (ด้วยสมาธิ) และความเข้าใจแจ่มแจ้ง (ด้วยปัญญา)

๒. พระพุทธศาสนา คือศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงก่อตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มาก เพื่อความสุขของคนหมู่มาก และเพื่ออนุเคราะห์โลก บุคคลจากทุกสาขาความเป็นอยู่ อาจนำคำสอนไป ประพฤติปฏิบัติได้ตาม ความสามารถ และความพอใจของตน

๓. พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งการพิจารณาเหตุผลและการปฏิบัติ เพื่อช่วยตัวเอง พึ่งตัวเอง และขยายความช่วยเหลือไปสู่ผู้อื่นด้วยความปรารถนาดี (เมตตา) และความคิดช่วยให้พ้นทุกข์ (กรุณา)

๔. พระพุทธศาสนา เป็นทั้งปรัชญาและการปฏิบัติ แม้จะยอมรับความมีอยู่ของเทพ แต่ก็ได้สอนให้เชื่อในเทพผู้ยิ่งใหญ่ว่าเป็นส่วนสำคัญของศาสนา แต่กลับสอนผู้นับถือให้มีคุณธรรม เช่น ความละเอียดใจที่จะทำความชั่ว (ทริ) และความเกรงกลัวที่จะทำความชั่ว (โศคตปฺปะ) อันเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนให้เป็นเทพแทน พระพุทธศาสนาสอนให้พุทธศาสนิกชนมีคุณสมบัติ คือ ศรัทธา ความเชื่อที่ถูกต้อง ศีล ความประพฤติดีงาม สุตตะ การหาความรู้ จาคะ การเอื้อเฟื้อให้ปัน และปัญญา ความรู้แจ้งเห็นจริง

(โปรดสังเกตว่า ทุกแห่งที่สอนให้มีศรัทธา จะสอนปัญญาไว้กำกับเป็นข้อสุดท้ายเสมอ) คุณธรรมเหล่านี้ทำคนให้เป็นเทพในชีวิตนี้ (โดยไม่ต้องรอให้ตาย เสียก่อน) พระพุทธศาสนาสอนว่า เทพโดยความบริสุทธิ์ เป็นอิสระจากกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ และความหลง นับว่าเป็นผู้ประเสริฐสุด

๕. พระพุทธศาสนา อาจกล่าวโดยสรุปเพื่อความเข้าใจอย่างกว้างๆ ดังต่อไปนี้

ประเทศที่เกิด	:	อินเดีย
กาลเวลาที่เกิด	:	ศตวรรษที่ ๖ ก่อนคริสตก
ผู้ก่อตั้ง	:	พระพุทธเจ้า (ท่านผู้ตรัสรู้) ผู้เป็นเจ้าชาย
สิทธัตถะหรือสิทธารถ มาก่อนผู้มีพระ
นามทางพระโคตรว่าโคตมะแห่งศากวงศ์
หลักคำสอน	:	เว้นความชั่วทั้งปวง ทำความดี และชำระ
จิตใจให้สะอาด
ประเภทของศาสนา	:	เป็นศาสนาสากล คือ แพร่ออกไปสู่หลาย
ประเทศ เป็นศาสนาอเทวนิยมคือมิได้ถือ
ว่ามีเทพเจ้าเป็นศูนย์กลางของคำ
สอน
นิกายที่สำคัญ	:	เถรวาท (ใช้คำสอนดั้งเดิมเป็นหลักไม่
เปลี่ยนแปลงหลักคำสอน) มหายาน(เพิ่ม
เติมและเปลี่ยนแปลงหลักบางประการ
ไปจากเดิม)

การรวมตัวของความแตกต่าง : องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (พ.ส.ล. เป็น องค์การระดับโลกเพื่อ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ พุทธศาสนิกชนทั่วโลกมีศูนย์ส่วน ภูมิภาค ๑๒๓ แห่งใน๓๗ ประเทศ (พ.ศ.๒๕๓๙)สำนักงานใหญ่ขององค์ การนี้ตั้งอยู่เป็นการถาวรในประเทศไทย

๒. พระพุทธศาสนามีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์อย่างไร ?

พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นในประเทศอินเดีย ประมาณ ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ และเป็นที่รู้จักกันในนามของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำสอนของพระองค์รวบรวมไว้ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า “พระไตรปิฎก” ซึ่งตามศัพท์หมายถึง ตะกร้า ๓ ใบ คือ พระวินัยปิฎก ซึ่งว่าด้วยวินัยหรือศีลของภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์ พระสุตตันตปิฎก ซึ่งว่าด้วยพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสาวก และ พระอภิธรรมปิฎก ว่าด้วยปรัชญาชั้นสูง

พระพุทธศาสนาเป็นอเทวนิยม ไม่ถือเอาเทพเจ้าเป็นสำคัญ พระพุทธศาสนามี ๒ นิกายหลัก คือเถรวาท (นิกายดั้งเดิม) และมหายาน (นิกายซึ่งพัฒนาขึ้นในภายหลัง) นิกายเถรวาทนับถือกันในประเทศศรีลังกา ไทย พม่า ลาว และเขมร ส่วนมหายาน มีผู้นับถือกันในประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม ไต้หวัน และทิเบต.

๓. จุดมุ่งหมายแห่งการสั่งสอนของพระพุทธเจ้า คืออะไร ?

ในพระธรรมเทศนาที่ทรงแสดงเป็นครั้งแรกคือพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พระสูตรว่าด้วยการหมุนวงล้อ คือ พระธรรม พระพุทธเจ้าทรงชี้ว่าทางสายกลาง ซึ่งทำให้เกิดดวงตา ทำให้เกิดปัญญาเป็นไปเพื่อความสงบระงับ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อการตรัสรู้ (คือรู้อย่างแจ่มแจ้ง) และเพื่อนิพพาน (สภาพที่ดับกิเลสและทุกข์ทั้งปวง) จุดมุ่งหมายแห่งการสอน จึงอยู่ที่ความสงบระงับ ความรู้ยิ่ง การตรัสรู้ และนิพพาน

ในพระธรรมเทศนาเรื่องหนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงสรุปคำสั่งสอนของพระองค์ด้วยคำว่า “*วิมุตติ คือ ความหลุดพ้นทางจิตจากกิเลสและทุกข์ทั้งปวง อันไม่กลับมาทำเรื้ออีก เป็นจุดหมายปลายทาง*”

เมื่อทรงส่งพระสาวกรุ่นแรก ๖๐ รูป ไปประกาศพระศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย! บัดนี้ เราพ้นแล้วจากบ่วง ทั้งที่เป็นของทิพย์และของมนุษย์ แม้ท่านทั้งหลายก็พ้นแล้ว จากบ่วงที่เป็นของทิพย์และของมนุษย์ ท่านทั้งหลายจงจาริกไป เพื่อเกื้อกูลแก่คนเป็นอันมาก เพื่อความสุขแก่คนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูลและเพื่อความสุขแก่เทพและมนุษย์ทั้งหลาย”

จากพระพุทธรวณะข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า นิพพาน หรือ วิมุตติ เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญแห่งการสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงส่งเสริมพระสาวกให้ปฏิบัติทางสายกลาง หรือ มัชฌิมาปฏิปทา เพื่อขจัดกิเลสและกองทุกข์ทั้งปวง แล้วให้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความกรุณา

โดยย่อ พระพุทธเจ้าทรงสอนประชาชนถึงวิธีที่จะมีความสุข
ความเจริญ ทั้งทางโลกและทางธรรม ผู้ดำเนินตามคำสอนของพระองค์
อาจเลือก วิถีชีวิตที่ตนสามารถปฏิบัติได้.

๔. สถานภาพของพระพุทธศาสนาในบรรดาศาสนาปัจจุบันของโลกเป็นอย่างไร ?

ศาสนาที่ยังมีผู้นับถือในโลกอาจจะจัดประเภทได้สองประเภทตามหลักคำสอน ดังต่อไปนี้

๑. ศาสนาประเภท เทวนิยม เชื่อในความยิ่งใหญ่ของเทพเจ้าองค์เดียวหรือหลายองค์

๒. ศาสนาประเภท อเทวนิยม ไม่เชื่อในความยิ่งใหญ่ของเทพเจ้าองค์เดียวหรือหลายองค์

พระพุทธศาสนาอยู่ในประเภทอเทวนิยม เน้นในคุณธรรมซึ่งมนุษย์ทุกคนอาจพัฒนาขึ้นมาได้ พระพุทธศาสนาถือว่า ความรู้ดีและความประพฤติดี (วิชา-จรณะ) ทำบุคคลให้ประเสริฐในเทพ และในมนุษย์ ความรู้ดีและความหลุดพ้นจากกิเลสและความทุกข์ (วิชา-วิมุตติ) เป็นอุดมคติสูงสุดทางพระพุทธศาสนา.

**๕. จำนวนประชาชนที่เป็นชาวพุทธในประเทศไทยมีเท่าไร
เมื่อเปรียบเทียบกับผู้นับถือศาสนาอื่น ?**

กล่าวตามรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
ประจำปี ๒๕๓๘ (๑๙๙๕) ประชาชนชาวไทยจำแนกตามศาสนา ดังต่อไปนี้
จำนวนประชาชนทั้งประเทศ ๕๙,๔๖๐,๓๘๒ คน
พุทธ ๕๖,๐๑๖,๗๕๘ (๙๔.๒๑%)
มุสลิม ๒,๓๙๖,๑๙๘ (๔.๐๓%)
คริสต์ ๓๒๖,๙๑๙ (๐.๕๕%)
ฮินดู-ซิกข์ ๓,๖๙๗ (๐.๐๑%)
ไม่ระบุผู้นับถือศาสนาใด ๗๑๖,๘๑๐ (๑.๒๐%).

๖. การปกครองคณะสงฆ์ไทย มีรูปแบบอย่างไร ?

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก การปกครองคณะสงฆ์ไทย เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายตราสามดวง ซึ่งมีสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นประธาน

การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค จัดแบ่งเขตดังนี้

- (๑) ภาค
- (๒) จังหวัด
- (๓) อำเภอ
- (๔) ตำบล

จำนวนและเขตปกครองดังกล่าว เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายตราสามดวง

การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค มีพระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

- (๑) เจ้าคณะภาค
- (๒) เจ้าคณะจังหวัด
- (๓) เจ้าคณะอำเภอ
- (๔) เจ้าคณะตำบล

วัดหนึ่งมีเจ้าอาวาสได้ ๑ รูป แต่ถ้าเห็นสมควร ก็อาจมีรองเจ้าอาวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสได้.

๗. องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก คืออะไร ?

องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก หรือที่เรียกโดยย่อว่า พ.ส.ล. เป็นองค์การระหว่างประเทศทางพุทธศาสนา ตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ ในประเทศศรีลังกา ซึ่ง ณ ที่นั้น ได้มีผู้แทนจาก ๒๗ ประเทศ จากทวีปเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ มารวมประชุมพร้อมกันเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ผู้แทนชาวพุทธจากทั่วโลก ทั้ง นิกายเถรวาท มหายาน และ วัชรยาน ต่างมารวมกันอยู่ไตรมาส ธงัฒพวรรณรังษี (โปรดดูคำถามคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ในข้อ ๙)

องค์การระหว่างประเทศของชาวพุทธแห่งนี้ ได้ก่อให้เกิดเอกภาพและความเข้าใจกันและกันขึ้นในระหว่างชุมชนชาวพุทธทั่วโลกอาจจะกล่าวได้ว่า องค์การ พ.ส.ล. ได้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อันสำคัญที่สุด คือ เอกภาพระหว่างชาวพุทธทั่วโลกซึ่งเป็นมูลฐานแห่งความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและเสถียรภาพของพระพุทธศาสนาสืบไป.

๘. ประเทศไทยมีบทบาทในองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกอย่างไรบ้าง ?

ประเทศไทยได้เข้าร่วมในการประชุมครั้งแรก ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อก่อตั้งองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกขึ้น ในประเทศศรีลังกา ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ และในฐานะที่เป็นสมาชิกก่อตั้งขององค์การนี้ ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชุมใหญ่ ซึ่งกำหนดให้มีทุกสองปีสม่ำเสมอตลอดมา และได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้ คือ

๑. ส่งเสริมสนับสนุนให้มวลสมาชิกรักษาศีลและปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๒. เสริมสร้างความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่น และภราดรภาพในหมู่ศาสนิก

๓. เผยแพร่หลักธรรมอันบริสุทธิ์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๔. ก่อตั้งและดำเนินกิจกรรมทั้งหลาย อันเป็นประโยชน์ในด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และมนุษยธรรม

๕. ดำเนินการเพื่อเสริมสร้างสันติภาพและความกลมเกลียวกันในหมู่มนุษย์ และความผาสุกให้แก่มวลชน ตลอดจนให้ความร่วมมือกับองค์การอื่นๆ ซึ่งประกอบกิจกรรมอันมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประเทศไทยได้รับเลือกจากองค์การ พ.ส.ล. ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานถาวรในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ โดยมีสำนักงานเลขาธิการระหว่างประเทศทำงานตลอดเวลา เพื่อประโยชน์ของสมาชิกทั่วโลก เหตุผลซึ่งที่ประชุมใหญ่ขององค์การ พ.ส.ล. ตกลงรับซ่อมดินนี้เป็นเอกฉันท์ก็คือ

๑. พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย

๒. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากจะทรงเป็นเอกอัครศาสนาูปถัมภกตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้วยังทรงเป็นพุทธมามกะด้วย

๓. รัฐบาลไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สำนักงานเลขาธิการ พ.ส.ล. ตลอดมา

เกี่ยวกับเรื่องนี้สมควรจะกล่าวไว้ด้วยว่า รัฐบาลไทยได้ให้เงินอุดหนุนประจำปีเพื่อทำนุบำรุง และเพื่อให้มีบริการอันมีประสิทธิภาพ ของสำนักงานใหญ่มาจนกระทั่งบัดนี้.

๙. ธงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนามีความหมายอย่างไร ?

ธงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาที่เรียกกันว่า ธงฉัพพรรณรังษี (พระรัศมี ๖ สี) ซึ่งองค์การ พ.ส.ล. ได้ประกาศใช้เป็นธงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาในการประชุมเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ นั้น มีทศสิริเรียงตามแนวนอน ดังนี้ คือ น้ำเงิน เหลือง แดง ขาว ส้ม และสี ซึ่งเรียกตามภาษาบาลีว่า “ประภัสส”

ธงทิสี่นี้เดิมพันเอก เฮนรี เอส ออลคอต พุทธศาสนิกชนชาวอเมริกัน เป็นผู้ออกแบบและชาวพุทธศรีลังกาได้ใช้ต่อมา อย่างไรก็ตาม ธงนี้เริ่มมีผู้นิยมใช้มากขึ้นเมื่อได้ใช้เป็นธงทางการขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก เริ่มแรกแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๙๓

การออกแบบธงนี้ได้อาศัยความเชื่อว่า ไม่ว่าองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเสด็จ ณ แห่งใด พระองค์จะเปล่งพระรัศมี ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นแสงแห่งปัญญาและสันติสุขไปสู่มวลมนุษยทั้งหกทิศ คือ ตะวันออก ตะวันตก เหนือ ใต้ เบื้องบนและเบื้องล่าง

อย่างไรก็ตามพุทธศาสนิกชนชาวไทยยังคงใช้ธงธรรมจักร ซึ่งมีรูปพระธรรมจักรบนพื้นสีเหลืองกันโดยทั่วไป ซึ่งคณะสงฆ์ไทยเป็นผู้ประกาศใช้เป็นทางการ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๑ เป็นต้นมา. (โปรดดูคำถามคำตอบ เกี่ยวกับเรื่องนี้ในข้อ ๑๐)

๑๐. สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนามีความหมายอย่างไร ?

สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา เป็นรูปพระธรรมจักร คือ กง หรือ วงล้อ อันมีแปดก้าน หรือ แปดซี่ หมายถึง อริยมรรคมีองค์แปด คือ ทางอันประเสริฐที่จะนำไปสู่ความดับทุกข์ ประกอบด้วย

สัมมาทิฐิ	ความเห็นชอบ
สัมมาสังกัปปะ	ความดำริชอบ
สัมมาวาจา	การเจรจาชอบ
สัมมากัมมันตะ	การกระทำชอบ
สัมมาอาชีวะ	การเลี้ยงชีพชอบ
สัมมาวายามะ	ความเพียรชอบ
สัมมาสติ	ความระลึกชอบ
สัมมาสมาธิ	ความตั้งใจมั่นชอบ

องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ได้รับเอาสัญลักษณ์พระธรรมจักรนี้เป็นตราประจำองค์การด้วย..

๑๑. นิกายเถรวาทและมหายานนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร?

นิกายเถรวาท ซึ่งดำรงคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า มีประวัติย้อนขึ้นไปตั้งแต่ปฐมสังคายนาซึ่งมีการประชุมหลังจากที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานได้ไม่นานถือกันว่าเป็นนิกายที่เก่าแก่ที่สุด มหายานเกิดภายหลังจากนั้นประมาณ ๖๐๐ ปีภายหลังพุทธกาลต่อมาอีกประมาณ ๔๐๐ ปีก็เกิด นิกายวัชรยาน หรือ มัณตรยาน พัฒนามาจากมหายาน

หากพิจารณาตามภูมิประเทศปัจจุบันนี้ เถรวาทนับถือแพร่หลายในประเทศศรีลังกา พม่า ไทย เขมร ลาว มหายานแพร่หลายในประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม เนปาล และทิเบต

โดยทางทฤษฎีแล้ว ทั้งสองนิกายยึดถือแนวคำสอนหลักร่วมกัน เช่น อริยสัจ ๔ เป็นต้น แต่ฝ่ายมหายานได้พัฒนาพระสูตรเพิ่มเติมออกไปจากคำสอนเดิม พระสูตรของมหายานที่สำคัญ เช่น *สัทธสสมุปปาทปริกษสูตร* *วิมลรัตนปริกษสูตร* *โกษขยคุรุสูตร* เป็นต้น อย่างไรก็ตามพระวินัยของทั้งสองนิกายมีความใกล้เคียงกันมาก ข้อแตกต่างในทางปฏิบัตินั้น ส่วนมากเนื่องจากความแตกต่างในสภาพแวดล้อมทางสังคมและภูมิศาสตร์.

๑๒. ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร ? และเชื่ออะไร ?

พระพุทธเจ้า คือ ท่านผู้ตรัสรู้สัจธรรม พระองค์ทรงค้นพบความจริงอันสูงสุด และมีใครทรงบังคับผู้ใดให้เชื่ออย่างมกมาย ในคำสอนของพระองค์ ความมีเหตุผลของพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ที่การเปิดโอกาสให้มีการสอบสวนอย่างถี่ถ้วนในทุกขั้นตอนแห่งวิถีทางไปสู่การตรัสรู้ เพื่อที่จะเข้าใจสภาพแห่งปรากฏการณ์ทั้งปวง จำเป็นจะต้องอาศัยปัญญาญาณกำกับตลอดสาย

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนชาวกาลามะ ผู้อาศัยอยู่ในเกลสบุตรนิคม ในราชอาณาจักรหรือแคว้นโกศล ถึงท่าทีอันเหมาะสมเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาพระองค์ตรัสว่า “อย่าเชื่อหรือถือเอาสิ่งใดๆ เพียงการฟังตามากันมา, อย่าเชื่อเพียงที่ถือสืบกันมา, อย่าเชื่อเพียงข่าวลือ, อย่าเชื่อโดยอ้างตำรา, อย่าเชื่อโดยนิกเดาเอา, อย่าเชื่อโดยการคาดคะเน, อย่าเชื่อเพียงตรึกคิดไปตามอาการ, อย่าเชื่อเพียงเพราะตรงกับความคิดเห็นของตน, อย่าเชื่อเพียงเพราะน่าเชื่อถือ, อย่าเชื่อเพียงเพราะว่าสมณะผู้นี้เป็นครูของเรา” และแล้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนชาวกาลามะต่อไป ให้พิจารณาทุกสิ่งด้วยตนเองอย่างถี่ถ้วน

“เมื่อใดที่ท่านรู้ด้วยตนเองว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ดี นักปราชญ์ก็เคยเห็น เมื่อรับไว้และปฏิบัติแล้ว จะนำไปสู่ภัยอันตราย ถึงสละละทิ้งเสีย ในทางตรงกันข้าม เมื่อท่านทราบด้วยตนเองว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ถูกก็เคยเห็น นักปราชญ์สรรเสริญเมื่อรับไว้และปฏิบัติแล้ว จะนำไปสู่ประโยชน์และความสุข ถึงรับไว้ปฏิบัติ.”

๑๓. เป็นความจริงหรือไม่ที่ว่าชาวพุทธได้รับการสั่งสอนให้มี
ขันติธรรม หรือความทนได้ต่อความเห็น ความเชื่อ
ขนบธรรมเนียมและความประพฤติของคนอื่นที่แตกต่าง
ไปจากของตน ?

จริง ชาวพุทธได้รับการสั่งสอนให้มีใจกว้าง แต่ไม่เชื่อในสิ่งใดๆ
ก่อนที่จะสอบสวนหรือพิจารณาอย่างเหมาะสม ยิ่งกว่านั้นยังได้รับการสั่งสอน
ให้แผ่พรหมวิหารธรรมหรือคุณธรรมประจำใจของพรหมคือ เมตตา กรุณา
มูทิตา และอุเบกขา แก่ผู้มีความรู้สึกนึกคิดทั้งปวงแม้จะมี ชาติ ศาสนา และ
สิ่งแวดล้อม แตกต่างออกไป.

๑๔. เราจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยไม่มีศาสนาได้หรือไม่ ?

ได้ หากความสุขหมายถึงความเป็นอยู่ดีทางกาย มนุษย์เราก็จะ
มีความสุขได้โดยไม่ต้องเชื่อถือปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาใดๆ แต่มนุษย์
เรานั้นประกอบด้วยกายและใจ ในการมีชีวิตที่พัฒนาและมีความสุขอย่าง
สมบูรณ์ บุคคลจะต้องพัฒนาทั้งกายและใจ ในกรณีนี้ศาสนาจะให้คำชี้แนะ และ
แนวทางที่ดีในการพัฒนาจิตและวิญญาณเคียงคู่กันไปกับการพัฒนาทาง
ร่างกาย.

๑๕. ในพระพุทธศาสนา มีรูปแบบแห่งการปฏิบัติโดยเฉพาะหรือไม่ ?

กล่าวตามหลักพระพุทธศาสนา ทุกคนเป็นอิสระที่จะพิจารณาและตรวจสอบคำสอนทางพระพุทธศาสนา ก่อนที่จะตัดสินใจนับถือ แม้ภายหลังการนับถือแล้ว บุคคลก็มีอิสรภาพที่จะเลือกส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งคำสอนมาปฏิบัติได้

พระพุทธเจ้าได้ประทานรูปแบบแห่งการปฏิบัติหลายอย่างให้เหมาะแก่ประชาชนผู้มีรสนิยมและแนวโน้มต่าง ๆ กัน

อย่างไรก็ตาม มีคำสอนแบบฉบับที่เหมาะสมแก่ชาวพุทธทั่วไป ดังต่อไปนี้

๑. เว้นความชั่วทั้งปวง บำเพ็ญความดีและชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้ว
๒. การเอื้อเฟื้อให้ปัน การมีศีลและการพัฒนาทางจิตที่เรียกว่า กาวนา (อันแบ่งเป็น การเจริญสมาธิและการเจริญปัญญา ที่เรียกว่า สมถกาวนา และ วิปัสสนากาวนา)

๓. ศีล สมาธิและปัญญา (ซึ่งเป็นรูปแบบย่อแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ที่นำไปสู่ความดับทุกข์).

๑๖. การรักษาศีลห้า มีผลได้อย่างไร ?

ศีลห้าไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นหลักของการฝึกฝนตนเอง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ปฏิบัติชอบตามธรรมะ คนเรามีได้อยู่โดดเดี่ยว การดำเนินชีวิตในสังคม ต้องมีความสำนึกตน ควบคุมตนเอง ปรับตน ไม่นิยมความรุนแรง และมีความปรารถนาดีต่อกัน

ศีลห้าคือ เว้นจากการฆ่า เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดูในกาม เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการเสพสิ่งมึนเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เราควรมีเมตตา ซื่อสัตย์ และมีสติ สังคมก็จะบรรลุจุดหมายที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน.

๑๗. บุคคลอาจดำรงชีวิตแบบชาวพุทธได้อย่างไร ?

การดำรงชีวิตแบบชาวพุทธ บุคคลควรเว้นการทำความชั่ว
บำเพ็ญคุณงามความดี และชำระจิตใจของตนเองให้สะอาด

“การเว้นและการบำเพ็ญ” ตามหลักศีลธรรมแห่งการดำรงชีวิต
แบบชาวพุทธ มีดังต่อไปนี้

๑. เว้นการมา : แผ่เมตตา (คิดจะให้ เป็นสุข) กับภรณา (คิดจะช่วย
ให้พ้นทุกข์) แก่ทุกชีวิต

๒. เว้นการลักขโมยหรือฉ้อโกง และประกอบอาชีพสุจริต

๓. เว้นการประพฤติดีกในกาม และสำรวมระวังในกาม

๔. เว้นการพูดปด และพูดความจริง

๕. เว้นสิ่งเสพติดมีนเมา และสำรวมระวัง มีสติ

บุคคลบำเพ็ญศีล ๕ และธรรม ๕ ดังกล่าวข้างต้นมากเพียงใด ก็
จะประสบความสุข ความสงบแห่งชีวิตมากเพียงนั้น

อนึ่ง การพยายามทำจิตใจของตนเองให้บริสุทธิ์สะอาดจาก
ความโลภ ความโกรธ และความหลง ไปทีละเล็กละน้อย ในชีวิตประจำวัน
ก็นับเป็นแนวทางอันเป็นอุดมคติของชาวพุทธ.

๑๘. มีคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ที่ว่า พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการช่วยสังคมเพิ่มขึ้นจากการสอนธรรมะ ?

เราได้ทราบจากประวัติศาสตร์แห่งพระพุทธศาสนาว่าเมื่อพระพุทธเจ้าทรงเรียกประชุม กลุ่มพระสาวกรุ่นแรก ๖๐ รูป ก่อนส่งไปทำงานประกาศพระพุทธศาสนา พระองค์ได้ทรงแนะนำให้แยกย้ายกันเดินทางไปเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มากเพื่อความสุขแก่คนหมู่มากและเพื่ออนุเคราะห์โลก นี่แสดงว่าพระพุทธเจ้าทรงแนะนำพระสาวกของพระองค์ให้ช่วยสังคม การช่วยเหลือควรกระทำโดยความเหมาะสมแก่สถานการณ์ของพระสงฆ์ การปฏิบัติตามคำสอนที่ดี การทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี การสั่งสอนประชาชนที่ดี เป็นภารกิจหลักของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา โดยปกติ วัดเป็นศูนย์กลางแห่งชุมชนและงานสังคมสงเคราะห์ในกรณีที่มีอุบัติภัยเกิดขึ้น พระสงฆ์จะช่วยเหลือประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะช่วยได้ การช่วยสังคมในรูปแบบแห่งการบริจาคทานและกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ พระสงฆ์ก็ได้รับอนุญาตให้ทำได้ใน กรณีที่ไม่ขัดกับพระวินัย

**๑๙. เหมาะสมหรือไม่ที่จะเชื่อว่า การเป็นชาวพุทธที่แท้จริง
นั้นจะต้องปฏิบัติตามฐานหรือบำเพ็ญสมาธิและปัญญา
เท่านั้นและไม่เกี่ยวข้องกับการรับใช้สังคมอะไรเลย ?**

การเป็นชาวพุทธนั้น ก็เพียงถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะกล่าวคือ
ถ้าผู้ใดตั้งศรัทธาไว้ในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ผู้นั้นก็นับได้
ว่าเป็นชาวพุทธ นี่เป็นไปตามคำตอบของพระพุทธเจ้าต่อคำถามของ
เจ้าชายมหานามะ เรื่องการเป็นชาวพุทธ

อย่างไรก็ดี มีคำแนะนำเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติที่เรียกว่า
บุญกิริยาวัตถุ หรือ ที่ตั้งแห่งการทำบุญที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ดังต่อไปนี้

๑. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ปัน (ทาน)

๒. การมีศีล (ศีล) และ

๓. การพัฒนาสมาธิและปัญญา ๒ ประการคือ การทำใจให้สงบ
(สมาธิหรือสมถะ)และการทำปัญญาให้เกิดขึ้น (วิปัสสนา) ทั้งสองอย่างนี้
รวมเรียกว่า กาวนา หรือการอบรมจิตและปัญญา

จากคำแนะนำที่กล่าวข้างต้นก็เป็นที่ยืนยันว่า การเอื้อเฟื้อให้ปันและ
การรับใช้สังคมในรูปแห่งการยื่นมือเข้าช่วยเหลือและการปฏิบัติทางจิตใจอื่นๆ
นับว่าเป็นข้อปฏิบัติเพิ่มเติมของพุทธศาสนิกชน.

๒๐. ทำไมพระสงฆ์จึงต้องครองจีวรที่ทำจากผ้าซึ่งนำมาตัดต่อกัน พระที่ครองจีวรสีคล้ำเคร่งกว่าพระทั่วไปหรืออย่างไร ?

พระสงฆ์เป็นผู้ที่ละทิ้งบ้านเรือน และไม่มีทรัพย์สินสมบัติส่วนตัว แต่เดิมนั้นท่านต้องรวบรวมเศษผ้าที่เข้างั้วแล้วมาชักให้สะอาดนำมาตัดเย็บต่อกันเป็นผืน จากนั้นจึงนำไปย้อมด้วยสีที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ เปลือกหรือแก่นไม้ ผ้าจีวรส่วนมากจะค่อนข้างสีน้ำตาล สีจีวรอ่อนแก่ทั้งในสมัยพุทธกาลและในสมัยนี้ ไม่ได้หมายถึงความเคร่งครัดของพระสงฆ์ผู้หนึ่ง

พระอานนท์เถระผู้ทรงเป็นพระอนุชาและพุทธอุปัฏฐากเป็นผู้ออกแบบการตัดต่อจีวรโดยใช้แบบคันนาในแคว้นมคธเป็นแม่แบบ ตามพระบัญชาของพระพุทธองค์ ซึ่งได้ทรงสรรเสริญและให้ใช้เป็นมาตรฐานสืบมา

ในประเทศไทย พระสงฆ์ที่ครองจีวรสีคล้ำ มักเป็นพระที่อยู่ในป่า แต่ในปัจจุบันพระที่อยู่ในเมืองบางรูป ก็นิยมใช้จีวรสีคล้ำเช่นกัน สาเหตุที่ทรงมีพระบัญญัติให้ใช้ผาตัดต่อเพราะต้องการให้แตกต่างจากผ้าของคฤหัสถ์และไม่มุ่งใจโจร.

๒๑. ทำไมพระสงฆ์จึงต้องออกบิณฑบาตในตอนเช้า ?

ในการที่เราจะเห็นความหมายของกิจวัตรข้อนี้ได้ เราต้องมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมของชาวพุทธเสียก่อน สังคมของชาวพุทธนั้นประกอบด้วยพุทธบริษัท ๔ ได้แก่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ทั้งภิกษุและภิกษุณีนั้นเป็นผู้ที่ได้ละบ้านเรือนออกบวช เพื่อใช้ชีวิตในการศึกษาและปฏิบัติ แล้วยังควรนำคำสอนมาเผยแผ่อบรมสั่งสอนคฤหัสถ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

สำหรับอุบาสก อุบาสิกา ซึ่งเป็นคฤหัสถ์นั้น ยังคงดำเนินชีวิตตามโลกียวิสัย จึงมีความรับผิดชอบในการที่จะจัดหาปัจจัย ๔ ที่จำเป็นแก่การยังชีพของเพศสมณะให้แก่พระสงฆ์ ได้แก่ จีวร อาหาร ที่อยู่อาศัย และเภสัช สังคมพุทธจึงอยู่กันด้วยความเอื้ออาทรและมีความรับผิดชอบต่อกันและกันเช่นนี้

เมื่อพระออกบิณฑบาต พิจารณาจากแง่มุมของพระท่านออกมาโปรดสัตว์ให้โอกาสแก่คฤหัสถ์ ที่จะได้ทำบุญ โดยการจัดหาอาหารถวายพระ ภิกษุสงฆ์เพราะถือว่าเป็น “นาบุญ” เป็นบุคคลที่ควรรับของที่คฤหัสถ์ถวาย นอกจากนั้นการที่คฤหัสถ์ดูแลความเป็นอยู่ของพระ ก็ย่อมเป็นการสร้างความมั่นคงถาวรให้เกิดแก่พระพุทธศาสนาและสถาบันศาสนาใดหนึ่ และนับได้ว่า เป็นการยกระดับการปฏิบัติของคฤหัสถ์ไปพร้อม ๆ กัน.

๒๒. เมตตาสากลหรือการแผ่ความปรารถนาดีไมตรีจิตไปทั่ว สากล มีการสอนในพระพุทธศาสนาอย่างไร ?

เมตตา หมายถึง การแผ่ความปรารถนาดีหรือการบำเพ็ญคุณประโยชน์ซึ่งตรงกันข้ามกับ ความพยาบาทหรือปองร้าย พระพุทธศาสนา สอนให้แผ่เมตตาไปยังผู้มีชีวิตทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือมิใช่มนุษย์ ถ้าโลกปฏิบัติตามคำสอนเรื่องการแผ่เมตตาสากลได้ ความขัดแย้งทั้งหลายก็ อาจแก้ไขได้โดยไม่ต้องใช้วิธีเผชิญหน้ากัน แต่อาจแก้ไขได้โดยสันติวิธี.

๒๓. คำสอนของพระพุทธเจ้าว่าด้วยเรื่องชาติ ชั้นวรรณะ มีว่าอย่างไร ?

ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะในพระพุทธศาสนา ในบางประเทศระบบชั้นวรรณะ เป็นโครงสร้างสำคัญยิ่งทางสังคม อย่างไรก็ตามพระพุทธศาสนาไม่มีอคติทาง ชาติ ชั้นวรรณะและเพศ ทุกคนมีความเสมอภาคในศักยภาพทางจิตวิญญาณที่จะบรรลุธรรม

พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่า ความดีหรือความชั่วของคนมิได้ขึ้นอยู่กับชาติกำเนิดหรือทรัพย์สมบัติ แต่ขึ้นอยู่กับ การกระทำของเรา ผู้ที่เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามีสิทธิเท่าเทียมกันเช่น สิทธิในการออกเสียง ในการประชุมความแตกต่างกันมีอยู่เพียงลำดับอาวุโส ซึ่งเป็นไปตามการบวชก่อนหรือหลัง

พระพุทธศาสนาเน้นเรื่องความเสมอภาคของมนุษย์ โดยใช้ไปทีความรู้ดีและความประพฤติดี ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด พระพุทธองค์ตรัสสอนว่า บุคคลผู้มีความรู้ดีและความประพฤติดีเป็นผู้ประเสริฐสุดในเทพและมนุษย์ทั้งหลาย.

๒๔. พระพุทธศาสนามีทัศนคติอย่างไรต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างไร ?

เป็นที่รู้กันดีว่าพระพุทธเจ้าได้ทรงวางกฎและระเบียบไว้แก่สาวกของพระองค์ เพื่อให้เอาใจใส่ดูแลสิ่งแวดล้อมมากกว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (๑) ไม่พึงเทน้ำล้างบาตรที่มีข้าวสุกลงในละแวกบ้าน
- (๒) ไม่พึงถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะหรือบ้วนเสลดน้ำลายลงบนต้นไม้ ใบหญ้า
- (๓) ไม่พึงถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนน้ำลายลงในน้ำ
- (๔) ไม่พึงตัดหรือทำลายพืชพันธุ์ไม้ที่มีชีวิต
- (๕) ไม่พึงเผาป่า
- (๖) ไม่พึงทิ้งขยะทางหน้าต่าง
- (๗) ไม่พึงปล่อยให้ห้องสุขาสกปรก โดยมีได้ทำความสะอาดเอง หรือขอให้ผู้อื่นทำความสะอาด

พุทธศาสนิกชนได้รับการส่งเสริมให้รักษาคุณภาพพระทวารัณยธรรมชาติกับการพัฒนาทางวัตถุ และการหมุนเวียนนำวัสดุที่ใช้แล้วมาแปรรูปใหม่ ก็มีการกล่าวถึงมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาลแล้ว พระพุทธศาสนาสอนว่าชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติทุกสิ่งต่างอาศัยกันและกัน ดังนั้นแนวคิดต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ และ ความตระหนักในปัญหาของระบบนิเวศ จึงมีปรากฏเป็นคำสอนของพระพุทธศาสนามานานแล้ว

ถ้าเราเข้าไปในหมู่บ้านชนบทเราจะได้เห็นวัดวาอารามที่ร่มรื่นสงบเย็น อากาศบริสุทธิ์ ธรรมชาติสวยงามด้วยต้นไม้ดอกไม้ ตลอดจนได้เห็นสัตว์เลี้ยงที่อยู่กับชาวบ้านอย่างเป็นสุขพึ่งพาอาศัยกัน.

๒๕. เป็นความจริงหรือไม่ที่ว่าพระพุทธศาสนาเป็นทุนนิยม คือมองโลกในแง่ร้าย ?

ความเชื่อที่ว่าพระพุทธศาสนาเป็นทุนนิยม คือมองโลกในแง่ร้าย เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดในอริยสัจข้อแรก ที่สอนว่า สัตว์มีชีวิตทั้งปวงจะต้องได้รับความทุกข์อันเกิดจาก ความเกิด ความแก่ และความตาย เมื่อบุคคลยอมรับความจริง คือทุกข์ข้อนี้ ก็จะพิจารณาสอบสวนถึงสาเหตุ แห่งความทุกข์ ความคับทุกข์ และการปฏิบัติตามมรรคา ซึ่งนำไปสู่ความดับทุกข์

ในความหมายนี้ เราย่อมเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนา มิใช่ทั้งทุนนิยม มองโลกในแง่ร้าย หรือลัทธิมองโลกในแง่ดี น่าจะเป็นลัทธิทุนนิยม คือนิยมความจริงมากกว่า พระพุทธเจ้าอาจเทียบได้กับนายแพทย์ ผู้ค้นหาสมุฏฐานได้ว่า มนุษย์มีโรคร้ายไข้เจ็บร้ายแรงแต่มิได้ทรงหยุดเพียงนั้น พระองค์ทรงชี้ว่า โรคร้ายไข้เจ็บนั้นอาจจะแก้ไขได้และได้ทรงบอกถึงตัวยาที่จะรักษา พระพุทธศาสนาแสวงหาการเอาชนะความทุกข์ของมนุษยชาติ บัณฑิตบุคคลพึงพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อที่จะคลี่คลายปัญหาชีวิต ชาวพุทธได้รับการสอนให้เผชิญหน้ากับโลกตามความเป็นจริง และพยายามเอาชนะพลังผูกมัดของโลก ในที่สุดก็จะบรรลุถึงความหลุดพ้นทางจิตใจ ที่เรียกว่า นิรวาณหรือนิพพาน.

๒๖. เหตุไฉนชาวพุทธจึงสร้างและบูชาพระพุทธรูป ?

ชาวพุทธสร้างพระพุทธรูปขึ้น เพื่อเตือนใจให้ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ประชาชนในประเทศทั้งหลาย สร้างธงชาติขึ้นในรูปลักษณะและสีต่างๆ เพื่อแทนชาติของตน ซึ่งถือว่ามีความสำคัญสูงสุด ควรแก่การเคารพ การปฏิบัติเช่นนั้น มิได้หมายความว่าเพียงการเคารพหาหรือสีของผ้าเท่านั้น แต่ถือว่าเป็นการเคารพสถาบันสูงสุดของชาติฉันใด การสร้างพระพุทธรูป เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธรูป และเป็นที่เคารพบูชา ก็เป็นฉันนั้น

ความเคารพมิได้มุ่งอยู่เพียงแค่ม้าหรือโลหะซึ่งสร้างจำลองขึ้น แต่ทำให้กัน้อมไปถึงพระคุณ ๓ ประการ คือ พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณของพระพุทธรูป

การที่ชาวพุทธเคารพบูชาพระพุทธรูป ก็เป็นทางหนึ่งที่จะเตือนใจว่า จะต้องพัฒนาปัญญา ความบริสุทธิ์และความกรุณา (คิดจะช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์) ให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อเป็นการดำเนินตามพระคุณทั้ง ๓ ประการของพระพุทธรูปไปในขณะเดียวกันด้วย.

๒๗. การทำบุญ หมายความว่าอย่างไร ?

ถ้าแปลตามศัพท์แล้ว คำว่า “บุญ” หมายถึง “การชำระ การทำให้บริสุทธิ์สะอาด” การทำบุญ จึงหมายความว่า “การชำระใจให้บริสุทธิ์จากความโลภ ความโกรธ และความหลง” สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนศาสนิกชนให้ทำบุญด้วยการบริจาคทาน การรักษาศีล และภาวนา (การทำความสงบและปัญญาให้เกิดขึ้น) เมื่อเรารู้ความหมายที่แท้จริงของการทำบุญดังกล่าวข้างต้นแล้ว เราจึงตัดสินใจได้ด้วยตนเองว่า การทำบุญนั้นมีหลายวิธี เมื่อไรก็ได้ในชีวิตประจำวัน เช่น แม้ขณะที่เราอาจจะนั่งอยู่บนเก้าอี้อย่างสบาย และพยายามที่จะขัดเกลาคความโลภ ความโกรธ ความหลงและกิเลสต่าง ๆ กันนับเป็นการทำบุญได้เหมือนกัน.

๒๘. การทำทาน มีความหมายอย่างไร ?

ทาน การให้ เป็นการแสดงออกซึ่งความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อันเป็นข้อปฏิบัติอย่างหนึ่งในวิธีการบำเพ็ญบุญ ๓ ประการ คือ ทาน ศีล และภาวนา หรือการทำคุณธรรมให้เกิดให้มีขึ้น ภาวนา นั้นมี ๒ อย่าง คือ สมถภาวนา การทำความสงบให้เกิดขึ้น กับ วิปัสสนาภาวนา การทำปัญญา ความรู้แจ้ง เห็นจริงให้เกิดขึ้น ทาน หรือการให้นั้นมี ๓ แบบ ดังนี้

๑. การอนุเคราะห์ เป็นการให้แก่ผู้ที่ยากจน ผู้ที่เดือดร้อน เช่น เด็กกำพร้า เป็นต้น
๒. การสงเคราะห์ เป็นการให้แก่เพื่อนหรือมิตรสหาย เพื่อเป็นการผูกมิตร
๓. การให้เพื่อบูชาคุณ เช่น การให้แก่บุคคลเพื่อความกตัญญูได้แก่ ให้แก่บิดา มารดา หรือการถวายทานแก่บุคคลที่เคารพ เช่น พระภิกษุสงฆ์

ในความหมายของการให้อย่างแท้จริง ชาวพุทธควรให้หรือบริจาคโดยไม่หวังผลตอบแทน กล่าวอีกอย่างหนึ่ง การให้เพื่อการลดความเห็นแก่ตัว จะเป็นการให้จึงเป็นวิธีหนึ่งแห่งการทำให้ความทะยานอยากและความยึดมั่นถือมั่นไหลลดน้อยลง.

๒๙. การที่ชาวพุทธรับไตรสรณคมน์นั้น หมายความว่าอย่างไร ?

ขั้นตอนของการเป็นชาวพุทธ คือ การรับไตรสรณคมน์ขอถือ พระพุทฺธ พระธรรม และ พระสงฆ์ เป็นสรณะที่พึ่ง ที่ระลึกถึง

ในการรับพระพุทฺธเจ้าเป็นสรณะนั้น อาจมีระดับความเข้าใจที่แตกต่างกัน ความหมายของพุทฺธะในขั้นต้นนั้น หมายถึงพระพุทฺธรูป ซึ่งเป็นเครื่องเตือนให้ระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทฺธเจ้า ซึ่งเป็นบุคคลในประวัติศาสตร์ ทรงชี้ทางเพื่อให้ชาวพุทธทั้งหลายได้ปฏิบัติตาม เพื่อบรรลุความหลุดพ้น พุทฺธะในความหมายสูงขึ้นหมายถึง ความเป็นพุทฺธะ ซึ่งเป็นคุณสมบัติทางจิตวิญญาณอันสูงสุดที่พวกเราชาวพุทธ อาจเข้าถึงได้หากปฏิบัติตามแนวทางคำสอนของพระพุทฺธองค์

ในการทำความเข้าใจกับธรรมะก็เช่นกัน ในขั้นต้นอาจหมายถึง พระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคัมภีร์คำสอนในพุทธศาสนาในระดับสูง หมายถึง คำสอนของพระพุทฺธองค์ ซึ่งเมื่อเข้าถึงก็ย่อมทำให้บุคคลนั้นรู้แจ้งในพระธรรมอันประเสริฐ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทฺธเจ้าเคยรับสั่งว่า “*ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต, ผู้ใดเห็นตถาคต ผู้นั้นเห็นธรรม*” นั้นหมายความว่า เมื่อผู้นั้นปฏิบัติธรรมก็ย่อมเข้าถึงการตรัสรู้ด้วยตนเอง

คำว่า สงฆ์ ก็อาจจะเข้าใจได้หลายระดับ ขั้นต้นหมายถึงพระภิกษุ และภิกษุณีสงฆ์ แต่ในระดับสูงหมายถึง พระอริยสงฆ์ ซึ่งเป็นบุคคลในอุดมคติ โปรดสัตว์ในการเทศน์สอนและชี้นำสรรพสัตว์

ในการรับไตรสรณคมน์ จึงเป็นการน้อมรับเอาคุณสมบัติที่ปรากฏใน พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ มาปรับให้เข้ากับการดำเนินชีวิตของเรานั่นเอง.

๓๐. พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ คืออะไร ?

พุทธศาสนิกชนต้องนับถือพระรัตนตรัย คือ พระพุทฺธ พระธรรม และ พระสงฆ์ เป็นสรณะ (ที่พึ่ง ที่ระลึก)

พระพุทฺธ หมายถึง พระผู้ตรัสรู้ คือรู้อย่างแจ่มแจ้ง หรือแจ่มแจ้ง

พระธรรม หมายถึง ความจริงหรือสัจธรรม ที่พระพุทฺธเจ้าได้ตรัสรู้ และนำมาสั่งสอน

พระสงฆ์ หมายถึง พระพุทฺธสาวก ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ พระสงฆ์ ในระดับสูงได้แก่ท่านผู้บรรลุความเป็นพระอริยบุคคล ๔ ประเภท

ความหมายของพระรัตนตรัย หรือ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ จัดได้ ๓ ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับที่ ๑

พระพุทฺธ คือ ท่านผู้ตรัสรู้ ซึ่งมีพระพุทฺธรูปเป็นองค์แทน

พระธรรม คือ ความจริงหรือสัจธรรมที่พระพุทฺธเจ้าได้ตรัสรู้และ นำมาสั่งสอนซึ่งมีพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเป็นองค์แทน

พระสงฆ์ คือ พระอริยสาวกของพระพุทฺธเจ้า ซึ่งมีภิกษุ ภิกษุณี โดยทั่วไปเป็นองค์แทน ผู้ซึ่งยังไม่เป็นพระอริยบุคคล ๔ พระสงฆ์ในระดับนี้ เรียกว่า สมมติสงฆ์

ระดับที่ ๒

พระพุทธ หมายถึง พระผู้ตรัสรู้เอง พระองค์คือ เจ้าชายสิทธัตถะ แห่งวงศ์ศากยะ ผู้สละละทิ้งชีวิตแบบชาวโลกเพื่อแสวงหาสัจธรรม หลังจากที่ได้พระองค์ตรัสรู้แล้ว ก็ได้ประดิษฐานพระพุทธศาสนาขึ้น

พระธรรม หมายถึง ความจริงหรือสัจธรรมที่พระพุทธองค์ทรงค้นพบและเผยแผ่ให้พุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ได้เรียนรู้และปฏิบัติ

พระสงฆ์ หมายถึง สาวกของพระพุทธองค์ผู้เป็นพระอริยบุคคลแล้ว

ระดับที่ ๓

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมเป็นหนึ่งเดียวในระดับนี้
พระพุทธก็คือ พระธรรมคำสั่งสอน ดังพระพุทธทวณะที่ว่า

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นเห็นธรรม” แสดงว่า พระพุทธภาวะ คือ พระธรรม และพระธรรมก็คือ พระพุทธภูวณันนั่นเอง พระสงฆ์ในอุดมคติสูงสุดก็คือพระธรรมที่ปรากฏในตัวท่านนั่นเอง.

๓๑. การไปวัด หมายถึงอะไร?

มีวัดอยู่ ๒ ประเภท คือ วัดภายนอก กับวัดภายใน
วัดภายนอก หมายถึง สถานที่พระสงฆ์อาศัยอยู่ร่วมกันภายใต้
ปฏิญญาหรือการประกาศเจตนาทางศาสนา และที่ประชาชนฝ่ายคฤหัสถ์
ไปเพื่อสดับพระธรรมเทศนา หรือปฏิบัติกิจเกี่ยวกับศาสนา

วัดภายใน หมายถึง ใจอันสงบของบุคคล ถ้าบุคคลพยายาม
ทำจิตใจของตนให้สะอาด สงบ และสว่าง ด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา บุคคลนั้น
ก็นับได้ว่าไปวัดเป็นประจำ

ชาวพุทธ ควรมุ่งทั้งวัดภายในและวัดภายนอกตามโอกาส
อันเหมาะสมของตน.

๓๒. เป็นการบังคับหรือไม่ที่จะให้ชาวพุทธผู้เป็นคฤหัสถ์ไปวัด เป็นประจำ ?

ไม่มีกฎหรือข้อบังคับเข้มงวดให้ชาวพุทธที่เป็นคฤหัสถ์ต้องไปวัด
เป็นประจำ ถ้าต้องการความก้าวหน้าทางจิตใจ ก็มีข้อเสนอให้ชาวพุทธไป
วัดภายในแม้ชั่วระยะเวลานั้นๆ (ดูคำถาม - คำตอบ ข้อ ๓๑)

ถ้าชาวพุทธผู้ใดพยายามแผเมตตา (ไม่ตรีจิต คิดจะให้เป็นสุข) กรุณา
(ความเอ็นดู หรือ สงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์) และความ ปราบณา ดีอื่น ๆ
ไปยังผู้มีชีวิตทั้งหลาย หรือพยายามทำจิตใจของตนให้ สะอาด สงบ และ
สว่าง เขาคู่นั้นก็ถือว่าเป็นชาวพุทธที่ดีและได้ชื่อว่าไปวัดเป็นประจำ.

๓๓. ในพระพุทธศาสนา สตรีสามารถจะบรรลุธรรมได้หรือไม่?

พระพุทธองค์ทรงเป็นศาสดาพระองค์แรกที่ทรงยอมรับความทัดเทียมกัน ในการบรรลุธรรมของหญิงและชาย โดยทั่วไปแล้วสังคมมักจำกัดบทบาทของสตรี แต่การตรัสรูธรรมนั้น ไม่มีการจำกัดทางเพศ ด้วยเหตุนี้ ผู้หญิงจึงได้รับอนุญาตให้บวชเป็นภิกษุณีได้ และได้พิสูจน์ตนเองว่ามีค่าสมกับที่พระพุทธองค์ทรงให้การยกย่องว่าเป็น เอตทัคคะ ภิกษุณีบางรูป เช่น พระปฐาจาราภิกษุณี ได้รับการยกย่องว่า เป็นเอตทัคคะในด้านพระวินัย พระนางเขมา ได้รับการยกย่องว่า เป็นเอตทัคคะในทางปัญญา เป็นต้น ส่วนในฝ่ายอุบาสิกานั้น นางวิสาขา ได้รับการยกย่องว่า เป็นเอตทัคคะในการให้ทาน พระนางสามาวดีได้รับการยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะในทางเมตตา เป็นต้น กล่าวโดยย่อผู้หญิงได้แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถทัดเทียมกับผู้ชายในการปฏิบัติและสืบพระศาสนา ในปัจจุบันผู้หญิงที่ปฏิบัติธรรมตามคำสอนในพระพุทธศาสนาก็สามารถบรรลุธรรมได้.

๓๔. ในบางประเทศ ผู้หญิงสามารถบวชเป็นภิกษุณีได้จริงหรือไม่ ?

พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ผู้หญิงบวชได้ตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล ผู้หญิงที่บวชเรียกว่า ภิกษุณี สายการบวชภิกษุณีนับแต่ครั้งพุทธกาล มีความเป็นมาต่อเนื่องกันมานานกว่า ๑,๐๐๐ ปี และสูญหายไปพร้อมกับภิกษุสงฆ์เมื่อประเทศอินเดียถูกรุกรานในพุทธศตวรรษที่ ๑๗

คณะภิกษุณีโดยการนำของพระนางสังฆมิตตาเถรี พระธิดาในพระเจ้าอโศกมหาราช ได้รับนิมนต์จากพระเจ้าเทวานัมปิยติสสะให้ไปประดิษฐานภิกษุณีสงฆ์ในลังกา เมื่อ พ.ศ.๒๔๖ ภิกษุณีสงฆ์ในลังกามีความเป็นอยู่ต่อเนื่องกันมานานกว่าพันปีก่อนที่จะถูกชาวต่างชาติรุกราน

ต่อมา ใน พ.ศ.๒๕๖ คณะภิกษุณีสงฆ์จากลังกา ได้รับนิมนต์ไปบวชให้แก่อเมริกา จีน ทำให้เกิดภิกษุณีสงฆ์จีนสืบสายมาจากทุกวันนี้

ภิกษุณีสงฆ์สายจีนนั้นได้แพร่ไปสู่ญี่ปุ่น เกาหลี และประเทศใกล้เคียง ศูนย์ที่สำคัญของภิกษุณีสงฆ์ปัจจุบันอยู่ที่ไต้หวันและเกาหลี ใน พ.ศ.๒๕๓๑ วัดซีโหล ซึ่งเป็นวัดจีนในลอสแอนเจลิส ได้จัดการบวชภิกษุณีถึง ๒๐๐ รูป เพื่อเป็นการสร้างเสริมภิกษุณีสงฆ์ให้กล้าแข็งขึ้นในช่วง ๒-๓ ทศวรรษที่ผ่านมาสตรีชาวพุทธได้แสดงความประสงค์ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในพระพุทธศาสนาทุกระดับ เมื่อพิจารณาว่าผู้หญิงมีจำนวนถึงกึ่งหนึ่งของประชากรโลก เรื่องนี้จึงเป็นแนวโน้มที่น่าจะเป็นไปได้ในการพัฒนาพระพุทธศาสนาโดยส่วนรวม.

๓๕. พระพุทธศาสนามีทำอย่างไรต่อการเป็นโสเภณี ?

เนื่องจากพุทธศาสนิกชนได้รับการสอนให้แผ่ความปรารถนาดี
ไม่ตรีจิตไปยังเพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ชาวพุทธจึงควรเห็นใจและ
ไม่เหยียดหยามโสเภณี ไม่ว่าจะเป็นโดยถูกบังคับหรือสมัครใจและหากจะ
ช่วยให้พวกเขาได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ดีขึ้น เราก็ควรทำ

ปัญหาโสเภณีน่าจะแก้ไขได้โดยทางระบบการศึกษา การจัดระบบ
เศรษฐกิจและสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ ตามควรแก่กรณี

**๓๖. คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นพลวัต หรือพลังทางศีลธรรม
ที่ก่อให้เกิดการกระทำหรือความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ?**

พระพุทธวจนะในทสกนิบาต อังคุตตรนิกาย (หมวดพระสูตรว่าด้วย
ธรรมะเป็นข้อ ๆ หมวด ๑๐) เฉลยคำถามนี้ได้ ดังต่อไปนี้

“เราไม่กล่าวสรรเสริญการหยุดในกุศลธรรม จึงไม่ต้องกล่าวถึงว่าจะ
สรรเสริญความเสื่อม ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราสรรเสริญความเจริญ ไม่สรรเสริญ
การหยุดอยู่ ไม่สรรเสริญความเสื่อมในกุศลธรรม”

จากข้ออ้างที่กล่าวมานี้เราจึงอาจกล่าวได้ว่าคำสอนของพระพุทธเจ้า
เป็นพลวัต หรือพลังทางศีลธรรม ที่ก่อให้เกิดการกระทำหรือความเปลี่ยนแปลง
ในทางที่ดีขึ้น.

๓๗. พระพุทธศาสนาสรรเสริญความกตัญญูรู้คุณอย่างไร ?

ผู้ใดกตัญญูรู้คุณและกตเวที คือตอบแทนคุณท่านผู้เคยทำอุปการะ
มาก่อน เช่น มารดาบิดา ครูอาจารย์ และท่านผู้มีพระคุณอื่นๆ ผู้กตัญญูกตเวที
นั้น พระพุทธศาสนาสรรเสริญว่า เป็นบุคคลผู้มีคุณค่าและหาได้ยากในโลก

คำสอนนี้ ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในครอบครัวและ
สังคมอย่างมาก.

๓๘. อนัตตา คืออะไร ? เราจะนำแนวความคิดนี้มาใช้กับชีวิตประจำวัน ได้อย่างไร ?

อนัตตา หรือ มิใช่ตัวตน เป็นคำสอนหลักในพระพุทธศาสนา การที่จะเข้าใจหลักอนัตตา ได้อย่างชัดเจนจะต้องมีปัญญาที่แจ่มแจ้งแน่วแน่ในเรื่องอนัตตา อาจอธิบายได้ ๒ ระดับ ดังนี้

ในขั้นต้นอนัตตา อาจเข้าใจได้โดยผ่านกระบวนการของเหตุผล และอาจใช้ความเข้าใจเช่นนั้นได้ในการพัฒนาจริยธรรม ถ้าเราตระหนักถึงเรื่องอนัตตา ก็จะช่วยให้เราเป็นอิสระจากความทะยานอยาก ความหลงผิด และความเห็นผิดที่ว่า เรามีตัวตนที่แท้จริง ด้วยวิธีการนี้ เราจึงสามารถจัดความยึดมั่นถือมั่นและเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว

ในขั้นสูงอนัตตา เป็นสัจธรรมของสรรพสิ่งที่เป็นอยู่และมีอยู่ ความจริงแท้ของสรรพสิ่งนั้น มิใช่สิ่งที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วย ความรู้ธรรมดาสามัญ เว้นเสียแต่เราจะโคตรัสรู้

ทันทีที่ตรัสรู้ ความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนและความทะยานอยาก จะสิ้นสุด

หลักต่อไปนี้ เป็นสาระสำคัญในการประยุกต์แนวคิดเรื่องอนัตตา กับชีวิตประจำวันของเรา

๑. ไม่ทำการใดๆ เพียงเพื่อประโยชน์ตน หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของตนโดยส่วนเดียว

๒. จงทำทุกอย่างเพื่อ ลด ละ การให้ความสำคัญแก่ตนเองเพียงฝ่ายเดียว

๓. ไม่ถือความคิดของคนว่าสำคัญเหนือความคิดของผู้อื่น

ในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นนั้น เราควรเป็นคนใจกว้างพิจารณาเรื่องราวไปตามหลักเหตุผล มากกว่าความต้องการเฉพาะของตนเอง อย่างไรก็ตามก็ตามความยึดมั่นในความไม่ยึดมั่นก็ยังเป็นความยึดมั่นอย่างหนึ่งจะต้องละเสียด้วย ความไม่ยึดมั่นถือมั่นตามหลักมัชฌิมาปฏิปทานั้นจะต้องมีปัญญากำกับด้วย.

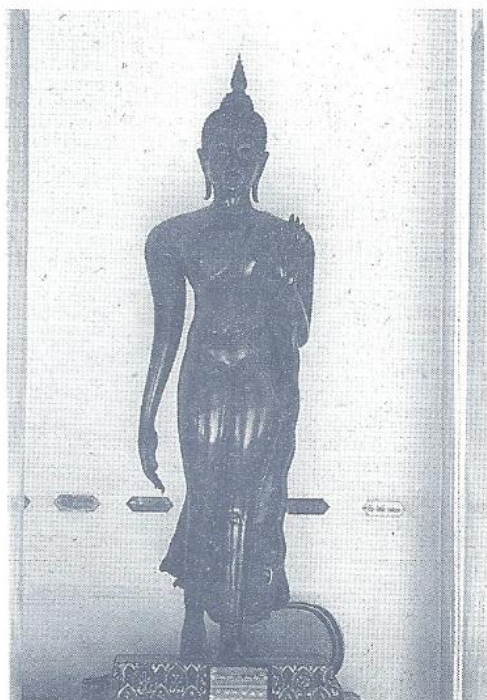

๓๙. ถ้าไม่มีอดีตชาติหรือตัวคนที่ถาวร กรรมคือการกระทำดีหรือชั่วจะอาจให้ผลแก่ผู้ทำได้อย่างไร ?

พระพุทธศาสนาปฏิเสธอดีตชาติหรือตัวคนที่ถาวร อันจะพึงยึดมั่นถือมั่นแต่ยอมรับความสืบต่อแห่งชีวิตจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่งคราบเท่าที่บุคคลยังไม่บรรลุพระนิพพาน คือความดับสนิทแห่งเพลิงกิเลสและเพลิงทุกข์

เมื่อใดมนุษย์และสัตว์ยังเวียนว่ายตายเกิด กรรมก็จะยังคงให้ผลของตนแก่ผู้กระทำต่อไป.

๔๐. บุคคลจะเป็นเทพในชาตินี้ได้อย่างไร ?

การที่จะเป็นเทพในชาตินี้ หรือชาตินี้ (โดยไม่ต้องรอให้ตายเสียก่อน) คือการมีคุณสมบัติที่เหมาะสมหมวดใดหมวดหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. ประกอบด้วย

- ความละเอียดต่อความชั่ว (ทิริ)
- ความเกรงกลัวต่อความชั่ว (โศตตปปะ)

๒. ประกอบด้วย

- ความเชื่ออย่างมีเหตุผล (ศรัทธา)
- ความประพฤติดีงาม (ศีล)
- การสดับตรับฟังหรือการเรียนรู้ (สุตะ)
- การเอื้อเฟื้อให้ปัน (จาคะ) และ
- ความฉลาด (ปัญญา)

๓. ประกอบด้วยพรหมวิหารธรรม ๔ ประการ คือ

- ไม่ตรีจิตคิดจะให้เป็นสุข (เมตตา) ตรงข้ามกับพยาบาทหรือคิดปองร้าย
- เอ็นดูหรือสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ (กรุณา) ตรงข้ามกับวิหิงสาหรือการเบียดเบียน
- พลดยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี (มุทิตา) ตรงข้ามกับความริษยาและ
- วางใจเป็นกลาง (อุเบกขา) ตรงข้ามกับความลำเอียง.

๔๑. เทพที่กล่าวถึงในพระพุทธศาสนามีกี่ประเภท ?

มี ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. เทพโดยสมมติ โดยการนัดหมายกันรับรู้ หรือสมมติเทพ หมายถึง พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์

๒. เทพโดยกำเนิด หรืออุปบัติเทพ (อ่านว่า อูปะบัติติเทพ) หมายถึง ผู้ที่เกิดเป็นเทพ

๓. เทพโดยความบริสุทธิ์อย่างสมบูรณ์ หรือวิสุทธิเทพ หมายถึง พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ผู้ดับกิเลส (ความโลภ ความโกรธ ความหลง) ที่ทำให้ใจสะอาดหมดจดอย่างสิ้นเชิง เทพประเภทนี้จัดว่าสูงสุด

มีพระพุทธวจนะว่า “ผู้ที่สมบูรณ์ด้วยความรู้ดีและความประพฤติดี เป็นผู้ประเสริฐสุดในบรรดาเทพและมนุษย์”

คำว่า “ความรู้” ในที่นี้หมายถึง ปัญญาที่ทำให้กิเลสและความทุกข์หมดสิ้นไป ส่วนคำว่า “ความประพฤติ” หมายถึงมาตรฐานชั้นสูงแห่งการปฏิบัติทางศีลธรรมและจิตใจ.

๔๒. พระพุทธเจ้าทรงสอนวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุประโยชน์อะไร ?

มีประโยชน์อยู่ ๓ ระดับ รวมทั้งวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุประโยชน์เหล่านั้น ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนคือ

๑) ประโยชน์ปัจจุบัน หรือ ทุฏฐธัมมิกัตถะ (ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม)

- ความขยันหมั่นเพียรในการเลี้ยงชีพ
- การรู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาได้
- การคบเพื่อนที่ดี
- การดำรงชีวิตโดยเหมาะสม (ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือฝืดเคืองเกินไป)

๒) ประโยชน์อนาคต หรือ สัมปรายิกัตถะ (ประโยชน์ทาง ศีลธรรมและคุณธรรม)

- ศรัทธา ความเชื่อ
- ศีล ความประพฤติดีงาม
- จาคะ การเอื้อเฟื้อให้ปัน
- ปัญญา ความรู้ความฉลาด

๓) ประโยชน์อย่างยิ่ง หรือ ปรมัตถะ (ประโยชน์สูงสุดด้วยการเป็นอิสระจากกิเลสและกองทุกข์)

- ศีล ความประพฤติดีงาม
- สมาธิ การทำจิตใจให้ตั้งมั่น
- ปัญญา ความรู้ความฉลาด

โดยพิสดารวิธีปฏิบัติทั้ง ๓ เพื่อประโยชน์อย่างยิ่งนี้อธิบายในรูป
อริยมรรค หรือ มรรคอันประเสริฐ มีองค์ ๘ คือ

๑. ความเห็นชอบ
๒. ความดำริชอบ
๓. การเจรจาชอบ
๔. การกระทำชอบ
๕. การเลี้ยงชีพชอบ
๖. ความเพียรชอบ
๗. ความระลึกรู้ชอบ
๘. การทำจิตให้ตั้งมั่นชอบ.

**๔๓. การศึกษา ๓ ประการหรือไตรสิกขาที่พระพุทธเจ้าตรัส
สั่งสอนคืออะไร ?**

กล่าวตามหลักพระพุทธศาสนา การศึกษา ๓ ประการ คือ

๑. การศึกษาเรื่องศีล หรือความประพฤติดีงาม (ศีลสิกขา)
๒. การศึกษาเรื่องจิตหรือสมาธิหรือความสงบแห่งจิต (จิตตสิกขา)
๓. การศึกษาเรื่องปัญญา หรือญาณ หรือการรู้เห็นตามเป็นจริง
(ปัญญาสิกขา)

การปฏิบัติไตรสิกขานี้ นำบุคคลไปสู่วิมุตติ หรือความหลุดพ้น.

๔๔. หลักสำคัญของพระพุทธศาสนา คืออะไร ?

หลักสำคัญของพระพุทธศาสนา สรุปได้ดังนี้

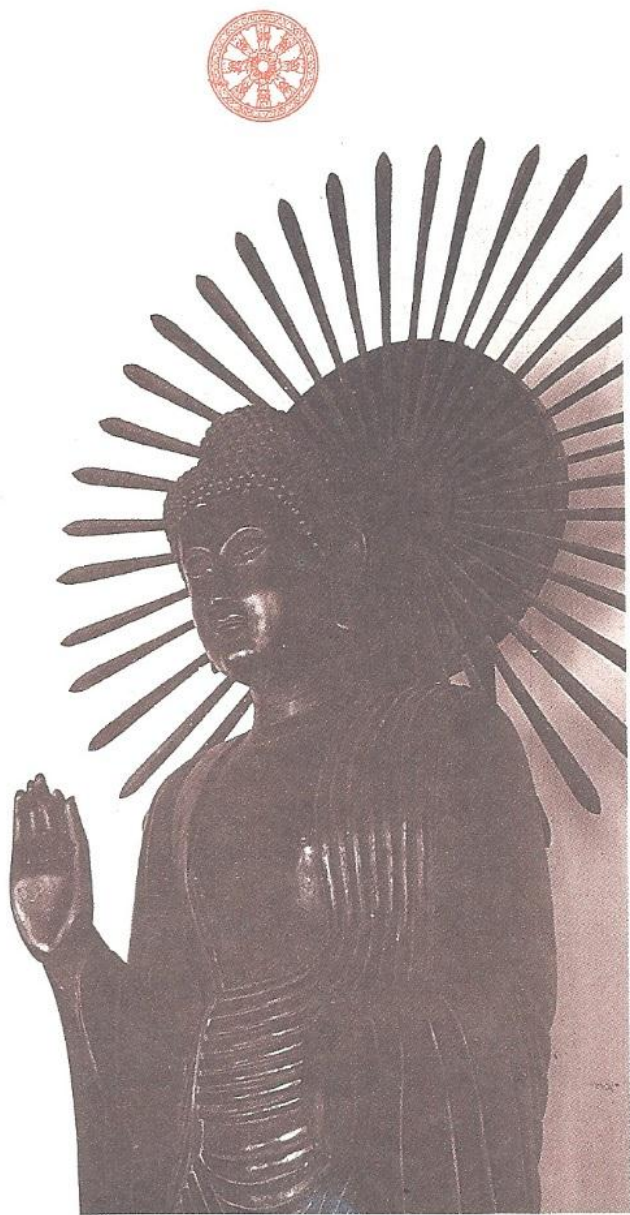
- ๑) ไม่ทำความชั่วทั้งปวง
ทำแต่ความดี
ทำจิตของตนให้บริสุทธิ์สะอาด
- (๒) ทุกข์
เหตุให้เกิดทุกข์
ความดับทุกข์
ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์
- (๓) ศีล สมาธิ และปัญญา นำไปสู่วิมุตติหรือ
ความหลุดพ้น
- (๔) สิ่งทั้งปวง ไม่ควรยึดมั่น ถือมั่น
- (๕) นิพพาน คือ ภาวะที่ไร้กิเลส ไร้ทุกข์ทั้งปวง.

๔๕. เราอาจบรรลุนิพพานในชีวิตนี้ ได้หรือไม่?

ได้แน่นอน มีข้อความหลายแห่งในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนากล่าวถึง นิพพานในชีวิตนี้ไว้ตอนหนึ่งว่า ธรรมะซึ่งอาจเห็นได้ด้วยตนเองนั้น ทันสมัยอยู่เสมอ เชิญชวนให้มาดู ควรน้อมเข้ามาในตนและผู้ฉลาดพึงทราบได้เฉพาะตน ผู้ใดก็ตามอาจทำตนให้เป็นอิสระได้จากการยึดติดในตัวตนและของตนเอง (อหังการและมมังการ) เราก็อาจบรรลุ นิพพานในชีวิตนี้ได้.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑ พระสูตรบางเรื่อง

๑. ธรรมเหมือนแพที่ข้ามฟาก เมื่อถึงฝั่งแล้วไม่ต้องแบกไปด้วย

ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาเปรียบเทียบธรรมะเหมือนแพ ข้ามฟากฝั่ง มิใช่เพื่อให้ยึดติด ดังนี้

“บุรุษคนหนึ่งเดินทางไปพบแม่น้ำกว้างใหญ่สายหนึ่ง ไม่มีแพพาข้ามฟาก ไปฝั่งโน้น และไม่มีสะพานที่จะข้ามได้ เขาจึงรวบรวมท่อน้ำบั้ว ไม้บั้ว กิ่งไม้บั้ว มาผูกเป็นแพแล้วอาศัยแพนั้นข้ามไป เมื่อถึงฝั่งโดยสวัสดิภาพแล้วเขาจึงจอดแพ ไว้ริมฝั่ง แล้วเดินทางต่อไป

ในทำนองเดียวกัน เราตถาคตแสดงธรรมะเปรียบเทียบเหมือนแพสำหรับ พาข้ามสังสารวัฏ มิใช่เพื่อให้ยึดมั่นถือมั่น ผู้ที่เข้าใจความข้อนี้อะไรจะแบกอะไรทั้งที่ดี (ธรรมะ) ไม่จำเป็นต้องพูดถึงสิ่งที่ไม่ดี (อธรรมะ) ว่าควรละหรือไม่”

ม.๑๒/๒๘๐/๒๗๐

๒. พิจารณาสอบสวนแล้วจึงเชื่อ ไม่เพียงเชื่ออย่างมง่าย

ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จถึงเกสปุตตนิคม เมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในแคว้นโกศล ชาวนิคมนั้นมาว่า “กาลามะ” ไปเฝ้าพระองค์กราบทูลว่า มีสมณะและพราหมณ์จำนวนมากผ่านมานิคมนี่ ต่างก็พูดยกย่องลัทธิของตน คำทูลลัทธิของผู้อื่น จนไม่ทราบว่าจะเชื่อฝ่ายไหนดี

พระพุทธเจ้าตรัสสอนชาวกาลามะเหล่านั้นว่า

“ดูก่อน ชาวกาลามะทั้งหลาย พวกท่านอย่าเชื่อเพราะฟังตามกันมา อย่าเชื่อเพราะปฏิบัติสืบต่อกันมา อย่าเชื่อเพราะชาวเล้าลืออย่าเชื่อเพราะอ้างตำรา อย่าเชื่อเพราะเหตุผลทางตรรกะ อย่าเชื่อเพราะการอนุমান อย่าเชื่อเพราะคิดตรงตามแนวเหตุผล อย่าเชื่อเพราะเข้ากับความคิดเห็นของตน อย่าเชื่อเพราะรูปลักษณ์น่าเป็นไปได้ และอย่าเชื่อเพราะคิดว่าผู้พูดเป็นครูของตน

ดูก่อน ชาวกาลามะทั้งหลาย เมื่อใดท่านทั้งหลายรู้ด้วยตนว่า สิ่งทั้งหลายไม่เที่ยง มีโทษ วิญญูชนตเดียว พึงละสิ่งเหล่านั้นเสีย เมื่อใดรู้ว่าสิ่งทั้งหลายเที่ยง ไม่มีโทษ วิญญูชนสรรเสริญพึงรับและปฏิบัติสิ่งเหล่านั้น”

อ.๒๐/๕๐๕/๒๔๑

๓. เมื่อไม่ปฏิบัติตามคำสอน จะเป็นความผิดของคำสอนและ ผู้สอนก็หาไม่

ขณะที่จาริกเผยแผ่ธรรมพระพุทธเจ้าได้ทรงสนทนากับพราหมณ์
คนหนึ่งชื่อ คณกโมคคัลลานะ ดังต่อไปนี้

“พราหมณ์ สมมติว่า บุรุษคนหนึ่งมาขอให้ท่านบอกทางไปยังเมืองราชคฤห์
ท่านก็ได้ชี้บอกทางที่จะไปถึงเมืองราชคฤห์ได้โดยสวัสดิภาพ แต่บุรุษคนนั้นไปผิดทาง
จึงไม่ถึงเมืองราชคฤห์

บุรุษคนที่สองมาถามทางจากท่านเช่นเดียวกันและได้รับคำแนะนำนั้น
จากท่าน เขาเดินไปตามที่ท่านชี้แนะและไปถึงเมืองราชคฤห์โดยสวัสดิภาพ

ในทำนองเดียวกันนั้นแหละ พราหมณ์ พระนิพพานก็มีอยู่ หนทางนำไปสู่
พระนิพพานก็มีอยู่ เราตถาคตผู้ชี้บอกหนทางก็มีอยู่ สาวกของเราตถาคตบางจำพวก
ได้รับคำแนะนำและฝึกฝนจากเราแล้ว สามารถบรรลุพระนิพพานได้ แต่บางจำพวก
ไม่สามารถบรรลุ ตถาคตเป็นเพียงผู้ชี้บอกหนทางเท่านั้น”

ม.๑๔/๙๓/๘๑

๔. ไฟภายนอก กับไฟภายใน

ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาพระสูตรว่าด้วย ไฟ (อาทิตตปริยายสูตร) โปรคนักบวชเกล้าผม ๓ รูป พร้อมบริวารจำนวน ๑,๐๐๐ รูป ใจความย่อดังนี้

“ภิกษุทั้งหลาย สรรพสิ่งร้อนเป็นไฟ สรรพสิ่งร้อนเป็นไฟคืออะไร คือตาร้อนเป็นไฟ ความรับรู้ทางตาร้อนเป็นไฟ สัมผัสทางตาร้อนเป็นไฟ ความรู้สึกเกิดจากสัมผัสทางตาร้อนเป็นไฟ

อายตนะอื่น ๆ ก็ร้อนเป็นไฟเช่นเดียวกันร้อนด้วยไฟคือราคะ ไฟคือโทสะ ไฟคือโมหะ ร้อนด้วยไฟคือเกิด แก่ เจ็บ ตาย ความโศก ความเศร้าครวญ ความทุกข์ ความโทมนัส และความคับแค้นใจ”

ว.๔/๕๕/๖๒

๕. อาบน้ำศีลธรรมมีคุณค่ากว่าอาบน้ำศักดิ์สิทธิ์

ครั้งหนึ่ง พราหมณ์ชื่อ สุนทริก ภารทวาเซ เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ทูลถามว่า พระองค์จะไปอาบน้ำในแม่น้ำพุกาหรือไม่

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“จะมีประโยชน์อะไรด้วยการอาบน้ำในแม่น้ำพุกา บางคนอาจอาบน้ำในแม่น้ำพุกา แม่น้ำสร้อยสดี แม่น้ำพุมุตี และแม่น้ำสุนทรिका บางคนอาจจาริกแสวงบุญไปยังทำน้ำประยาตะ เมืองคยา แม่น้ำเหล่านั้น ไม่สามารถล้างบาปของคนและทำคนให้เป็นคนประเสริฐได้ ผู้มีการกระทำอันสะอาดดีงาม ย่อมจะมีความประเสริฐเสมอ

จงอาบตัวทำนเองในพระธรรมวินัยของเราเถิด เมื่อท่านบริสุทธิ์สะอาดเองแล้ว ย่อมจะทำให้สรรพสัตว์ปลอดภัยและมีความสุข

ดูก่อนพราหมณ์ถ้าท่านไม่บ้ำสัตัว ไม่ลัทธิทรัพย์ ไม่พูดเท็จ มีความเชื่อที่ถูกต้อง (ศรัทธา) และไม่ตระหนี่ดีเหนียวแล้ว จะประโยชน์อะไรด้วยการอาบน้ำในแม่น้ำทั้งหลาย”

ม.๑๒/๙๘/๗๐

๖. ความสำคัญของกัลยาณมิตร

ครั้งหนึ่งขณะพระพุทธเจ้าประทับอยู่ท่ามกลางพวกราชกษัตริย์ ในแคว้น
ลัทธิกะ พระอานนทกราบทูลว่า ทาน(พระอานนท์) เข้าใจว่า ความมีกัลยาณมิตร
เป็นกึ่งหนึ่งของพรหมจรรย์ พระพุทธเจ้าตรัสท้าวว่า

“อย่าพูดอย่างนั้น อานนท์ ความมีกัลยาณมิตรนับว่าเป็นทั้งหมด
ของพรหมจรรย์ ผู้ที่เป็นเพื่อน เป็นสหาย เป็นผู้สนิทชิดเชื้อกับคนดียอมพัฒนา
อริยมรรคมีองค์แปด อันเป็นพื้นฐานแห่งความไม่ยึดติด ความจางคลาย
ความดับสนิท และความสลัดทิ้งซึ่งกิเลสทั้งหลาย อริยมรรคมีองค์แปดคือ เห็นชอบ
ดำริชอบ เจริญชอบ ภาวนาชอบ เลี้ยงชีพชอบ พยายามชอบ ระลึกชอบ และ
ตั้งใจมั่นชอบ”

ส.๑๙/๔-๖/๒

๗. แวนธรรมสำหรับสองตนเอง

ขณะประทับอยู่ที่โกฏิกาม พระพุทธเจ้าตรัสสอนพระอานนทว่า

“ดูก่อนอานนท์ เราตถาคตจะสอนสิ่งที่เรียกว่าแวนธรรม (อัมมกาส) ซึ่งถ้าอริยสาวกมีแล้ว ถ้าปรารถนาย่อมสามารถพยากรณ์ด้วยตนเองได้ว่า ตนเองจะไม่เกิดในภพที่เลวอีกต่อไป แต่จะเป็นพระโสดาบันและเที่ยงแท้แน่นอนที่จะบรรลุความหลุดพ้นในที่สุด

แวนธรรมคืออะไร คือการที่พระอริยสาวกมีศรัทธาอันมั่นคงในพระพุทธเจ้า ในพระธรรมที่พระองค์ตรัสไว้ดีแล้ว และในคณะสงฆ์ของพระผู้มีพระภาคเจ้านี้แล้วคือ แวนธรรม”

ท.๑๐/๘๙/๑๑๐

๘. การฝึกในพระพุทธศาสนา

ครั้งหนึ่ง คนฝึกม้าชื่อเกสี เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้สนทนากับพระองค์ นายเกสีได้กราบทูลว่า เขาได้ฝึกม้าโดย ๓ วิธี คือ โดยวิธีละมุนละม่อมบ้าง โดยวิธีเข้มงวดบ้าง โดยใช้ทั้งสองวิธีนั้นผสมกันบ้าง เขากราบทูลต่อไปว่า ถ้าม้าตัวใดฝึกไม่ได้ เขาก็จะฆ่ามันทิ้งเสีย

พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระองค์ก็ทรงฝึกสาวกของพระองค์ด้วยวิธีทั้งสามเหมือนกัน ถ้าสาวกคนใดฝึกไม่ได้ พระองค์ก็ทรงฆ่าทิ้งเช่นเดียวกัน

นายเกสีทูลถามว่า การฆ่าตัวไม่สมควรแก่พระองค์มิใช่หรือ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ถ้าสาวกของพระองค์ไม่สามารถฝึกได้ พระองค์และเพื่อนผู้ประพฤติพรหมจรรย์ด้วยกันจะไม่พึงพูดด้วยและไม่พึงว่ากล่าวตักเตือน เมื่อเขาถูกพระตถาคตและเพื่อนผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สนใจใยดีก็เท่ากับเขาได้ “ถูกฆ่า” ในพระธรรมวินัยนี้

อ.๒๑/๑๑๑/๑๕๐

๙. การควบคุมตนเอง

พระพุทธเจ้าตรัสสอนวิธีการควบคุมตัวเอง (ความสำรวมอินทรีย์) โดยทรงอุปมากับเตาที่ป้องกันตัวเองจากอันตรายอย่างน่าสนใจข้อความดังนี้

นานมาแล้ว มีเตาตัวหนึ่งกำลังคลานหาอาหารอยู่ริมฝั่งน้ำเห็นสุนัข จึงจอกแต่ไกล จึงรีบหดหัวและเท้าเข้ากระต่องหนึ่งอยู่ สุนัขจึงจอกเข้ามาเผาคู อยู่ด้วยคิดว่า เค้าโผล่หัวหรือยื่นเท้าใดเท้าหนึ่งจากกระต่องเมื่อใด จะมากินทันที แต่เตารู้ว่ามีอันตรายอยู่รอบข้าง จึงสงบนิ่งอยู่ สุนัขจึงจอกเมื่อหมดโอกาส จึงหนีไปด้วยความสิ้นหวัง

“ภิกษุทั้งหลาย เรื่องนี้ก็เช่นเดียวกัน มารก็คอยจ้องจับพวกเขาคนใดคนหนึ่ง ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ตลอดเวลา พวกเขาจึงพึงสำรวมทวารทั้งหลาย

เห็นรูปด้วยตาอย่าได้ถูกชักจูงด้วยนิมิตที่ปรากฏและรายละเอียดต่าง ๆ เพราะความละโมภและความขัดเคืองใจ อุกุศลธรรมอันลามก เหล่านี้ย่อมจะมีอำนาจเหนือผู้ที่อยู่โดยไม่สำรวมระวังการแสดงออกทางตา (หู จมูก ลิ้น กาย และใจ)

ภิกษุทั้งหลาย พวกเขาจงสำรวมระวังการแสดงออกทางทวารทั้งหลาย ตราบใดที่เธอทั้งหลายอยู่โดยระมัดระวังทวารทั้งหลาย มารย่อมไม่ได้ซึ่งทำลาย ดุจสุนัขจิ้งจอกไม่ได้ทำลายเตาที่ระวังตัวเองฉะนั้น”

ส.๑๘/๓๒๐/๒๒๒

๑๐. การอนุรักษ์ พัฒนาสิ่งแวดล้อม

บุญยอมเจริญตอเนื่องทุกทิวาราตรี
แก่ผู้ปลูกสวน ปลูกป่า
สร้างสะพาน
ให้น้ำใช้ น้ำดื่ม
และให้ที่อยู่อาศัย
ผู้นั้นตั้งอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีล
จะเข้าถึงสถานะอันมีอารมณ์เป็นเลิศ

ส.๑๕/๑๔๖/๔๑

ภาคผนวก ๒

ภาคผนวก ๒
**พระพุทธศาสนาบาทบางข้อ
จัดเป็นหมวดตามลำดับจำนวน**

หมวดธรรมข้อเดียว

๑. จิตที่มีได้อบรม
 เป็นไปเพื่อความเสียหายอันยิ่งใหญ่
๒. จิตที่อบรมแล้ว
 เป็นไปเพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่
๓. ความประมาท
 เป็นไปเพื่อความเสียหายอันยิ่งใหญ่
๔. ความไม่ประมาท
 เป็นไปเพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่
๕. การไม่พิจารณาโดยแยกกาย
 เป็นไปเพื่อความเสียหายอันยิ่งใหญ่
๖. การพิจารณาโดยแยกกาย
 เป็นไปเพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่

หมวดธรรมสองข้อ

๑. ธรรมมีอุปการะมาก ๒
 ๑. สติ ความระลึกได้
 ๒. สัมปชัญญะ ความรู้ตัว
๒. ธรรมคุ้มครองโลก ๒
 ๑. ทิธี ความละเอียดใจ (ที่จะทำความชั่ว)
 ๒. โอตตปปะ ความเกรงกลัว (ที่จะทำความชั่ว)
๓. ธรรมทำให้งาม ๒
 ๑. ชันติ ความอดทน
 ๒. โสรัจจะ ความสงบเสงี่ยม
๔. ธรรมทำให้ประเสริฐ ๒
 ๑. วิชชา ความรู้ดี
 ๒. จรณะ ความประพฤติดี
๕. ธรรมที่นำไปสู่ความดับทุกข์ ๒
 ๑. สมณะ ความสงบระงับแห่งจิต
 ๒. วิปัสสนา ปัญญาอันเห็นแจ้งแจ้ง
๖. ธรรมที่นับเป็นความดับทุกข์ ๒
 ๑. วิชชา ความรู้ดี
 ๒. วิมุตติ ความหลุดพ้น
๗. คนดีประกอบด้วยธรรม ๒
 ๑. กตัญญูตา ความเป็นผู้รู้คุณ
 ๒. กตเวที ความเป็นผู้ตอบแทนคุณ

หมวดธรรมสามข้อ

๑. พระรัตนตรัย หรือสิ่งมีค่า ๓
 ๑. พระพุทธรูป ท่านผู้ตรัสรู้ดี
 ๒. พระธรรม ความจริงที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และสั่งสอน
 ๓. พระสงฆ์ หมู่พระสาวกผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ
(ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอน)
๒. หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ๓ ข้อ
 ๑. เว้นความชั่วทั้งปวง
 ๒. บำเพ็ญความดี
 ๓. ขำระจิตของคนให้สะอาด
๓. หลักการศึกษาทางพระพุทธศาสนา หรือสิกขา ๓
 ๑. การศึกษาเรื่องศีล (ศีลสิกขา) คือความประพฤติทางกาย วาจา
 ๒. การศึกษาเรื่องจิต (จิตตสิกขา) คือ การทำจิตให้สงบ
 ๓. การศึกษาเรื่องปัญญา (ปัญญาสิกขา) คือ ความรู้แจ้งเห็นจริง
๔. บุญกิริยาวัตถุ ที่ตั้งแห่งการทำบุญ ๓
 ๑. เอื้อเฟื้อให้ปัน (ทาน)
 ๒. ความประพฤติดีทางกาย วาจา (ศีล)
 ๓. การอบรมจิตและปัญญา (ภาวนา)

๕. ความประพฤติดชอบหรือสุจริต ๓

๑. ความประพฤติดชอบทางกาย (กายสุจริต)

๒. ความประพฤติดชอบทางวาจา (วจีสุจริต)

๓. ความประพฤติดชอบทางใจ (มโนสุจริต)

ทมวคธรรมสี่ข้อ

๑. ความจริงอันประเสริฐ หรืออริยสัจ ๔ ประการ
 ๑. ทุกข (ทุกข์)
 ๒. เหตุให้เกิดทุกข์ (สมุทัย)
 ๓. ความดับทุกข์ (นิโรธ)
 ๔. ทางหรือขอปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ (มรรค)
๒. อธิษฐานธรรม (ธรรมที่ควรใส่ใจ) ๔
 ๑. ปัญญา พิจารณาเหตุผล
 ๒. สัจจะ จริงวาจาและจริงใจ
 ๓. จาคะ การสละสิ่งที่ชั่วหรือผิดพลาด
 ๔. อุปสมะ ความสงบระงับ
๓. อิทธิบาท (คุณธรรมที่ทำให้บรรลุความสำเร็จ) ๔
 ๑. พอใจในสิ่งนั้น (ฉันทะ)
 ๒. เพียรพยายามในสิ่งนั้น (วิริยะ)
 ๓. เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น (จิตตะ)
 ๔. พิจารณาสอบสวนในสิ่งนั้น (วิมังสา)
๔. พรหมวิหาร (ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ) ๔
 ๑. ไมตรีจิตคิดจะให้เป็นสุข (เมตตา)
 ๒. คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ (กรุณา)
 ๓. พลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี (มุทิตา)
 ๔. วางใจเป็นกลางไม่ลำเอียง (อุเบกขา)

๕. สังคหวัตถุ (ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์) ๔

๑. เอื้อเฟื้อให้ปัน (ทาน)

๒. พุดจาอ้อนหวาน (ปิยวาจา)

๓. บำเพ็ญประโยชน์ (อัตถจริยา)

๔. วางตัวให้เข้ากันได้ ไม่ยกตนข่มท่าน (สมานัตตตา)

๖. ความเพียรชอบ ๔

๑. เพียรระวังความชั่วความผิดพลาด

๒. เพียรละเว้นความชั่วความผิดพลาด

๓. เพียรทำคุณงามความดีให้เกิดขึ้น

๔. เพียรรักษาคุณงามความดีไว้ไม่ให้เสื่อม

หมวดธรรมห้าข้อ

๑. ธรรมะที่ทำให้เราหาญกล้าในตนเอง (เวสาร์ชชกรณธรรม) ๕
 ๑. เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ (ศรัทธา)
 ๒. มีความประพฤติดี (ศีล)
 ๓. มีความรู้ดี ศึกษาหาความรู้ (พาหุสัจจะ)
 ๔. มีความขยันหมั่นเพียร (วิริยารัมภะ)
 ๕. ใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผล (ปัญญา)
๒. ธรรมะที่เป็นกำลัง (พลธรรม) ๕
 ๑. เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ (ศรัทธา)
 ๒. มีความเพียร (วิริยะ)
 ๓. มีสติควบคุม (สติ)
 ๔. มีใจตั้งมั่น ไม่ฟุ้งซ่าน (สมาธิ)
 ๕. ใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผล (ปัญญา)
๓. ความเจริญแบบอารยะ (อริยวัฑฒิ) ๕
 ๑. เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ (ศรัทธา)
 ๒. มีความประพฤติดี (ศีล)
 ๓. มีความรู้ดี (สุตะ)
 ๔. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้บัน (จาคะ)
 ๕. ใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผล (ปัญญา)

๔. ศีล ๕ (คู่กับธรรม ๕)

๑. เว้นจากการฆ่า
๒. เว้นจากการลักขโมย
๓. เว้นจากการประพฤติดูในกาม
๔. เว้นจากการพูดปด
๕. เว้นจากสิ่งเสพติดหรือเครื่องดองของเมา

๕. ธรรม ๕ (คู่กับศีล ๕)

๑. มีความปรารถนาดีไม่ตรีจิต
๒. ประกอบอาชีพสุจริต
๓. สำรวมในกาม
๔. พูดคำสัตย์จริง
๕. มีสติสำรวมระวัง

หมวดธรรมหกข้อ

ธรรม ๖ ข้อที่สร้างความกลมเกลียวและสามัคคี (สาราณียธรรม
ธรรมะที่ทำให้ระลึกลถึงกัน)

๑. แสดงไมตรีจิตด้วยพฤติกรรมทางกาย
๒. แสดงไมตรีจิตด้วยพฤติกรรมทางวาจา
๓. มีไมตรีจิตทางความนึกคิด
๔. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กัน
๕. มีระเบียบวินัยร่วมกับคนอื่น
๖. มีความเห็นที่ถูกต้องร่วมกับคนอื่น

หมวดธรรมเจ็ดข้อ

๑. สัมปรัสนธรรม หรือธรรมของคนดี ๗

๑. การรู้เหตุ
๒. การรู้ผล
๓. การรู้ตน
๔. การรู้ประมาณ
๕. การรู้กาลเวลา
๖. การรู้ประชุมชน
๗. การรู้ปัจเจกบุคคล

๒. สัมปรัสนธรรม ๗ หรือธรรมของคนดี อีกอย่างหนึ่ง

๑. ความเชื่ออย่างมีเหตุผล (ศรัทธา)
๒. ความละเอียดต่อความชั่ว (หิริ)
๓. ความเกรงกลัวต่อความชั่ว (โอตตปปะ)
๔. ความรู้หรือการศึกษาดี
๕. ความเพียร
๖. สติ
๗. ปัญญา

๓. อริยทรัพย์ หรือทรัพย์ประเสริฐ ๗ อย่าง

๑. ความเชื่ออย่างมีเหตุผล
๒. ความประพฤติดีมีศีล
๓. ความละเอียดต่อความชั่ว

๔. ความเกรงกลัวต่อความชั่ว
๕. ความรู้หรือการศึกษาดี
๖. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
๗. ปัญญา

๔. วัตถุประสงค์ ๗ (เหมาะสำหรับบุคคลผู้เป็นหัวหน้า)

๑. เลี้ยงดูบิดามารดา
๒. อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในสกุล
๓. พุดจาอ่อนหวานผูกมิตร
๔. เว้นจากการพุดยุยงหรือส่อเสียดให้แตกร้าง
๕. ขจัดความตระหนี่
๖. มีสัจจะ
๗. ระวังหรือควบคุมความโกรธ

หมวดธรรมแปดข้อ

๑. โลกธรรม หรือธรรมประจำโลก ๘ ประการ

๑. ได้ลาภ
๒. เสื่อมลาภ
๓. ได้ยศ
๔. เสื่อมยศ
๕. สรรเสริญ
๖. นินทา
๗. สุข
๘. ทุกข์

๒. อริยมรรค หรือหนทางอันประเสริฐ ๘ ประการ

๑. ปัญญาเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ)
๒. ความดำริหรือความคิดชอบ (สัมมาสังกัปปะ)
๓. วาจาชอบ (สัมมาวาจา)
๔. การกระทำชอบ (สัมมากัมมันตะ)
๕. การเลี้ยงชีพชอบ (สัมมาอาชีวะ)
๖. ความเพียรชอบ (สัมมาวายามะ)
๗. การระลึกชอบ (สัมมาสติ)
๘. การทำใจให้ตั้งมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ)

คุณธรรมเหล่านี้อาจย่อได้ลงในหลัก ๓ ประการกล่าวคือ ปัญญาเห็นชอบ ความดำริหรือความคิดชอบ ย่อลงใน ปัญญา การเจรจาชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ ย่อลงใน ศีล ส่วนความเพียรชอบ การระลึกชอบและการทำใจให้ตั้งมั่นชอบ ย่อลงใน สมาธิ

หมวดธรรมเก้าข้อ

พระคุณของพระพุทธเจ้า หรือพระพุทธคุณ ๙ ประการ

๑. ทรงเป็นพระอรหันต์ผู้ไกลกิเลส
๒. ทรงตรัสรู้เองโดยชอบ
๓. ทรงสมบูรณ์ด้วยวิชา (ความรู้) และจรณะ (ความประพฤติ)
๔. เสด็จไปได้ (เพื่อทรงทำประโยชน์ทุกแห่ง)
๕. ทรงเป็นผู้รู้จักและรู้เท่าทันโลก
๖. ทรงเป็นผู้ฝึกคนอย่างยอดเยี่ยม
๗. ทรงเป็นพระศาสดาแห่งเทพและมนุษย์
๘. ทรงตรัสรู้สัจธรรม
๙. ทรงเป็นผู้มีโชค (เพราะทรงสร้างหรือกระทำแต่สิ่งดีงามอันเป็นเหตุแห่งโชค)

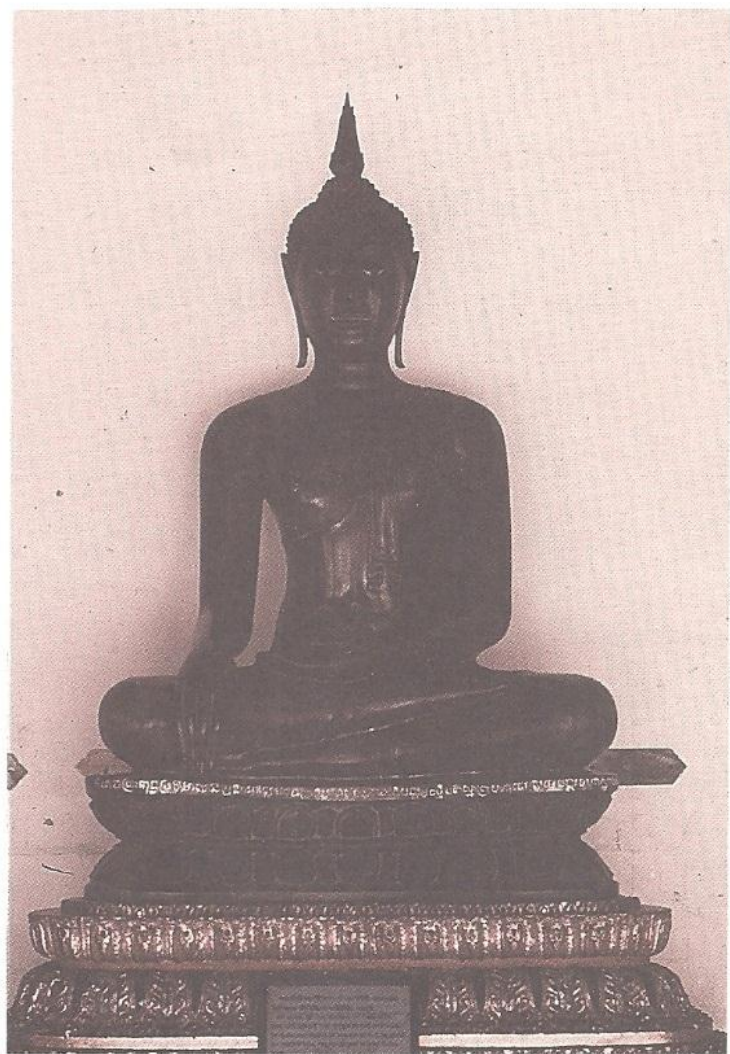

หมวดธรรมสิบข้อ

ทางแห่งการกระทำอันดีงาม (กุศลกรรมบถ) ๑๐ ประการ

๑. เว้นจากการมา
๒. เว้นจากการลักขโมย
๓. เว้นจากการประพฤติดีกในกาม
๔. เว้นจากการพูดปด
๕. เว้นจากการพูดยุยงหรือส่อเสียดให้แตกрав
๖. เว้นจากพูดคำหยาบ
๗. เว้นจากพูดเพ้อเจ้อหรือไร้สาระ
๘. ควบคุมหรือลดละความโลภ หรือความคิด
อยากได้ของผู้อื่น
๙. ควบคุมหรือลดละความโกรธ หรือความพยาบาท
๑๐. ควบคุมหรือลดละความหลง หรือความเห็นผิด
ทำนองคลองธรรม

กุศลกรรมบถทั้ง ๑๐ นี้ ข้อ ๑ ถึง ๓ จัดเป็นกายสุจริต ข้อ ๔ ถึง ๗ จัดเป็นวจีสุจริต ข้อ ๘ ถึง ๑๐ จัดเป็นมโนสุจริต เพราะฉะนั้นทางแห่งการกระทำอันดีงามหรือกุศลกรรมบถ ทั้ง ๑๐ นี้ จึงจัดเป็นกายสุจริต วจีสุจริต และ มโนสุจริต

ภาคผนวก ๓

ภาคผนวก ๓
สาวกชั้นนำบางรูปและบางท่าน

ฝ่ายภิกษุ

พระสารีบุตร ได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่ามีความเป็นเลิศในทางปัญญา โดยเฉพาะมีความสามารถในการเทศน์สอนแสดงธรรม

พระมหาโมคคัลลานะ เป็นพระสาวกชาย-ชวา คู่กับพระสารีบุตร ได้รับการยกย่องว่ามีความเป็นเลิศในทางการแสดงอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ทั้งสองรูปมีบทบาทสำคัญ ในการเผยแพร่วรรณคดีศาสนาในสมัยแรก

พระอานนท์ ทรงเป็นทั้งพระอนุชาและพุทธอุปัฏฐากผู้มีบทบาทสำคัญในพระพุทธศาสนา ได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่าเป็นเอตทัคคะในทางความทรงจำดีและเป็นผู้ที่จดจำคำสอน ของพระพุทธองค์ ไว้ได้มากที่สุด ในการสังคายนาครั้งแรกทรงเป็นผู้สวดพระสูตรอันเป็นการสืบทอดคำสั่งสอนของพระพุทธองค์

พระอุบาลี เป็นผู้รอบรู้ในพระวินัยได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่ามีความทรงจำในพระวินัยเป็นเลิศ เป็นผู้รับผิดชอบในการสวดพระวินัยในปฐมสังคายนา

พระมหากัสสป มีบทบาทสำคัญโดยเป็นประธานคณะสงฆ์ในปฐมสังคายนา ได้รับการยกย่องว่ามีความเป็นเลิศในการรักษาพระวินัยโดยเคร่งครัด ในทางมหายานถือว่า พระมหากัสสป และ พระอานนท์เป็นสาวกชาย-ชวา เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบในการสืบทอดศาสนาต่อจากพระพุทธองค์

ฝ่ายภิกษุณี

มีพระภิกษุณีเป็นจำนวนหลายรูปที่พระพุทธองค์ตรัสสรรเสริญ พระนางมหาปชาบดีโคตมีเถรี ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะ ในการเป็นผู้รাত্রีนาถ พระนางทรงเป็นทั้งพระมารดาเลี้ยงและพระน้านาง ของพระพุทธองค์และทรงเป็นสตรีแรกที่ทูลขอการอุปสมบทเป็นพระภิกษุณี ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้งภิกษุณีสงฆ์ในที่สุด

พระนางเขมาเถรี เดิมทรงเป็นพระชายาของพระเจ้าพิมพิสาร ทรงมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ครั้นเมื่ออุปสมบทเป็นภิกษุณีแล้ว ทรงมีความเชี่ยวชาญในการเทศนาธรรม ได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า มีความเป็นเลิศในทางปัญญา

กุนทลเกสเธรี เดิมเป็นธิดาของเศรษฐีที่หลงรักนายโจรหนุ่ม ครั้นแต่งงานกับนายโจร กลับถูกปอกลอกและลงโทษไปมา เธอใช้สติปัญญาเอาชีวิตรอดมาได้ นับจากนั้นได้เที่ยวจาริกไปแสวงหาความรู้ความชำนาญในเชิงปรัชญา ครั้นได้พบพระสารีบุตร จึงได้บวชเป็นพระภิกษุณี และได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่ามีความเป็นเลิศในการเรียนรู้ธรรมะได้รวดเร็ว

ปฎาจาราเถรี นางมีประสบการณ์ความทุกข์อย่างสาหัสจากการพลัดพรากสามีและบุตรที่รัก ได้รับการชี้นำจากพระพุทธองค์จนได้เข้าสู่ทางธรรม นางจึงเป็นภิกษุณีที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะ ในความทรงจำพระวินัย

ฝ่ายอุบาสก

พระเจ้าพิมพิสาร ทรงเป็นกษัตริย์ปกครองแคว้นมคธและเป็นกษัตริย์องค์แรกที่รับนับถือพระพุทธศาสนา ทรงถวายสวนเวฬุวัน เพื่อให้เป็นที่ประทับของพระพุทธองค์และพระสาวก ตลอดพระชนม์ชีพทรงใ้การทูลบำรุงพระศาสนา และบรรลुพระโสดาบัน เมื่อได้ฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นชื่อที่รู้จักกันดีของเศรษฐีผู้ดีคน ผู้ช่วยให้พุทธศาสนาประดิษฐานในเมืองสาวัตถี เมืองหลวงของแคว้นโกศล เป็นผู้ถวายการสนับสนุนแก่พระพุทธองค์และคณะสงฆ์มาโดยตลอด บริจาคทานแก่คนยากจน และได้ถวายสวนเชตะวันให้เป็นอารามของคณะสงฆ์ในเมืองสาวัตถี พระพุทธองค์ประทับที่เมืองนี้หลายพรรษา คณะสงฆ์เติบโตอย่างรวดเร็วด้วยการสนับสนุน จากอนาถบิณฑิกเศรษฐี พระพุทธองค์ทรงยกย่องว่ามีความเป็นเลิศในการบริจาคทาน

หมอชีวก เกิดจากนางสาละวดีในเมืองราชคฤห์ เมื่อกำเนิดนั้นถูกมารดาทอดทิ้ง จึงได้รับการอุปถัมภ์จากพระเจ้าอภัยกุมาร และได้เรียนรู้วิชาการแพทย์จนเป็นหมอผู้เชี่ยวชาญ มีชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว หมอชีวกอาสาถวายการรักษาแก่พระพุทธองค์และคณะสงฆ์ ได้รับการยกย่องจากพระองค์ว่ามีความมั่นคงในศรัทธา

พระเจ้าสุทโธทนะ พระบิดาแห่งเจ้าชายสิทธัตถะ ทรงเศร้าโศกเสียพระทัย เมื่อพระโอรสเสด็จออกผนวช เมื่อพระพุทธองค์เสด็จกลับไปเยี่ยมพระบิดาเป็นครั้งแรกพระพุทธองค์ก็ทรงให้ทั้งพระราชหูลและเจ้าชาย

นันทะพระอนุชาบวชอยู่ในคณะสงฆ์ แม้ขณะนั้นจะได้ทรงน้อมรับพระพุทธศาสนาแล้ว พระราชบิดาก็ยังอดเสียพระทัยไม่ได้ เพราะทั้งพระราหุลและเจ้าชายนันทะ เป็นผู้สืบราชสมบัติที่เหลืออยู่ ครั้นทรงพระประสูติ พระพุทธองค์เสด็จมาพยาบาล และแสดงธรรมโปรดจนพระบิดาบรรลุมรรตผล และสิ้นพระชนม์ด้วยความสงบ พระพุทธองค์ทรงจัดการพระศพถวายอย่างสมพระเกียรติ

ฝ่ายอุบาสิกา

นางวิสาขา เป็นมหาอุบาสิกาในครั้งพุทธกาล เดิมเป็นธิดาเศรษฐี มีศรัทธาเลื่อมใสในพระศาสนามาตั้งแต่เด็ก เพราะมียายที่นับถือพุทธเช่นกัน ครั้นแต่งงานมาในตระกูลของเศรษฐีก็สามารถน้อมนำให้ครอบครัวของสามี หันมานับถือพุทธศาสนาได้ ได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า มีความเป็นเลิศในการถวายทาน และสนับสนุนคณะสงฆ์

นางชุษุชุตตรา หรือนางอุตตราจอม เป็นคนรับใช้ของนางสามาวดี มีหน้าที่ซื้อดอกไม้มาประดับบ้านแต่ยกยอกเงินไปกึ่งหนึ่งเสมอ ครั้นได้ฟังคำสอนจากพระพุทธองค์ นางจึงกลับใจได้บรรลुโสดาบันและสามารถแสดงธรรมให้แก่ชายหญิง คือนางสามาวดีพร้อมข้าทาสบริวาร จนนางได้บรรลุโสดาบันเช่นกัน พระพุทธองค์ทรงยกย่องว่านางมีความเป็นเลิศในการแสดงธรรม

นางสิริมา ถือกำเนิดในเมืองราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ นางสาวลดีผู้เป็นมารดาเป็นโสเภณี นางสิริมามีความงามยิ่งนัก ดำเนินอาชีพเช่นเดียวกับมารดา ครั้นได้ฟังคำสอนจากพระพุทธองค์ ก็ได้บรรลุโสดาบัน มีศรัทธาถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ ๘ รูปทุกวัน พระภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งเมื่อได้รับบาตรจากนาง ก็เกิดความลุ่มหลง จนเป็นไข้ใจ ต่อมานางสิริมาถึงแก่กรรมลง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงใช้ร่างของนางสอนธรรมแก่พระภิกษุในเรื่องความไม่เที่ยง จนท้ายที่สุด พระภิกษุหนุ่มรูปนั้นหลุดพ้นจากการยึดมั่นถือมั่นในความงาม

นางสุชาดา เป็นธิดาพราหมณ์ที่ได้ถวายพระกระยาหารแก่เจ้าชาย
สิทธัตถะ ก่อนการตรัสรู้ พระพุทธองค์ได้เสด็จไปเยี่ยมและแสดงธรรม
โปรดจนนางได้บรรลุนิพพาน พระพุทธองค์ทรงยกย่องว่า นางเป็นอุบาสิกา
คนแรกในพระพุทธศาสนา

Buddhist Questions and Answers

Book II

National Identity Office
Office of the Prime Minister's Secretariat
1996

Forewords

This publication may be of some help to those who want to know something about Buddhism including its status in both Thailand and abroad.

We thank all who extend their helping hand to make possible the publishing of this document.

May people of all countries and religions be happy, prosperous and peaceful through avoiding all evils, fulfilling good and purifying their own mind for ever.

The Ad Hoc Sub-committee
for the Preparation of Books on Buddhism,
National Identity Board,
Office of the Prime Minister.
September, 1996.

Pali and Sanskrit Words

In this book both Pali and Sanskrit words are used such as:

Pali

Dhamma

Sutta

Nibbāna

Cakka

Tipitaka

Sanskrit

Dharma

Sutra

Nirvaṇa

Cakra

Tripitaka

CONTENTS

	Page
1. What is Buddhism ?.....	107
2. What is the historical and geographical background of Buddhism ?.....	109
3. What are the purposes of the Buddha's preaching ?.....	110
4. What is the status of Buddhism among word living religions ?	112
5. What is the size of the Buddhist population in Thailand as compared to that of other religions ?.....	113
6. What is the official administration of the Thai Buddhist Order ?	114
7. What is the World Fellowship of Buddhists ?.....	116
8. What role does Thailand play in the World Fellowship of Buddhists ?	117
9. What is the meaning of the Buddhist flag ?.....	119
10. What is the meaning of the Buddhist symbol ?.....	120
11. What are the differences between the two major Schools of Buddhism, i .e. Theravāda and Mahāyāna ?.	121
12. How and what should the Buddhist believe ?.....	123
13. Is it true that Buddhists are taught to be tolerant of other's opinions, beliefs, customs or behaviour difference from their own ?	125

	Page
14. Could we live happily without believing in any religion ?.....	125
15. Is there any particular form of practice in Buddhism ?	126
16. What are the results of the practice of the Five Precepts ?.....	127
17. How should one live the Buddhist way of life ?.....	128
18. Is there any Buddhist's teaching that monks should have a role of serving society in addition to teaching Dhamma ?.....	129
19. Is it justified for a Buddhist to believe that he could be a real Buddhist only through meditation, and to discard all concern about serving society ?.....	130
20. Why do monks wear patched robes ? Does a darker brown robe signify strictness of the wearer ?.....	131
21. Why do monks go on alms round in the morning ?.....	132
22. How is universal loving-kindness taught in Buddhism ?....	133
23. What is the Buddha's teaching about caste and colour ?.....	134
24. What is the Buddhist attitude towards ecological problems ?.....	135
25. Is it true that Buddhism is pessimistic ?.....	137
26. What is the purpose of Buddhists in worshipping and making Buddha images ?.....	138

	Page
27. What is the real meaning of “ merit making ” ?.....	139
28. What is the real meaning of dāna (giving) ?.....	140
29. What does it mean when a Buddhist takes refuge in the Triple Gem ?.....	141
30. What are the Buddha, Dhamma and Sangha ?.....	143
31. What does going to the monastery mean ?.....	145
32. Is it compulsory for Buddhists to go to the monastery regularly ?.....	146
33. In Buddhism, can women attain enlightenment ?.....	147
34. Is it true that in some countries women can be ordained ?.....	148
35. What is the Buddhist attitude towards prostitutes ?.....	150
36. Is the Buddha's teaching dynamic ?.....	151
37. How does Buddhism praise gratitude ?	151
38. What is the concept of Anattā (non-self) ? How can our understanding of this concept direct us in our daily life ?.....	152
39. If there is no Attā or permanent soul, how could kamma (karma), good or bad actions, give its result to the doer ?.....	154
40. How can one be a divine being in this life ?.....	155
41. How many categories of divine beings are mentioned in Buddhism ?.....	156

	Page
42. What are the advantages or benefits concerning which the Buddha taught the practical ways and means to achieve ?.....	157
43. What is the triple study or education taught by the Buddha ?	158
44. What are the main doctrinal tenets of Buddhism ?.....	159
45. Is Nibbāna or Nirvana attainable in this lifetime ?.....	160
APPENDIX I	163
Some Discourses	
APPENDIX II	174
Some Buddhist Doctrines	
APPENDIX III	186
Some Leading Disciples	
INDEX	192

1. What is Buddhism ?

Buddhism may be defined and explained from various standpoints as follows:

1. Buddhism, the teaching of the Buddha (the Enlightened One), proposes to develop humankind through purity (by means of morality), calmness (by means of concentration) and clarity (by means of wisdom).

2. Buddhism is a religion founded by the Buddha for the welfare of many, for happiness of many and for helping the world. People from all walks of life can apply the teaching to practice in accordance with their ability and free will.

3. Buddhism is a religion of reason and practice for self-help and self-reliance and for extending a helping hand to others out of loving-kindness and compassion.

4. Buddhism is both philosophy and practice. Though it accepts the existence of divine beings, it did not put belief in a supreme being as a significant part of the religion. Instead it teaches the followers to have qualifications such as moral shame and moral fear, making one divine in the Dhamma in this life; to be endowed with right faith, morality, learning, generosity and wisdom. Furthermore, Buddhism teaches that one who is free from defilements of greed, hatred and delusion is reckoned as superior.

5. General information about Buddhism is as follows:

Country of Origin	:	India
Data of Origin	:	Sixth Century B.C.
The Founder	:	The Buddha (The Enlightened One) previously Prince Siddhattha of the Gotama clan within the Sākya lineage.
Doctrinal Tenets	:	To avoid all evil, to do good and to purify the mind.
Type of Religion	:	Universal, spreading out to many countries of the world; Atheistic, regarding no divine being as the centre of the teaching.
Main Divisions	:	Theravāda and Mahāyāna
Unity of Diversity	:	The World Fellowship of Buddhist is the world organization for unity of all Buddhists throughout the world. It has one hundred-twenty three regional centres in 37 countries (B.E.2539-1996). The permanent headquarters of the World Fellowship of Buddhists is in Thailand.

2. What is the historical and geographical background of Buddhism ?

Buddhism came into existence in India some 2,600 years ago when an Indian Prince, Siddhattha, became enlightened and hence came to be known as the Buddha, meaning the Enlightened One. His teaching is preserved in Buddhist scriptures known as the *Tripitaka*, which literally means the three baskets, namely the *Vinaya or Vinaya-pitaka* (monastic rules), *Sutta or Suttanta-pitaka* (collection of the teaching of the Buddha and His disciples) and *Abhidhamma or Abhidhamma-pitaka* (higher philosophy).

Buddhism is Atheistic; it does not give significance to divine beings. There are two major Schools in Buddhism: *Theravāda*, the teaching as preserved by the elders and *Mahāyāna*, the later development. The former is practised in Sri Lanka, Thailand, Burma (Myanmar), Laos, and Cambodia. The latter is more prevalent in China, Japan, Korea, Vietnam, Taiwan and Tibet.

3. What are the purposes of the preaching of the Buddha ?

In the First Sermon, *Dhammacakkappavattana Sutta* (the Discourse of the Turning of the Wheel of Dhamma or Truth), the Buddha pointed out the Middle Way which gives vision, which gives knowledge, which is conducive to calmness, insight, enlightenment and Nibbana (the state of being free from all defilements and suffering).

In one of His discourses, the Buddha summarized His teaching with the words “*Vimutti or spiritual freedom from all defilements and sufferings is the Ultimate.*”

When sending His first sixty disciples on their preaching tour, the Buddha said:

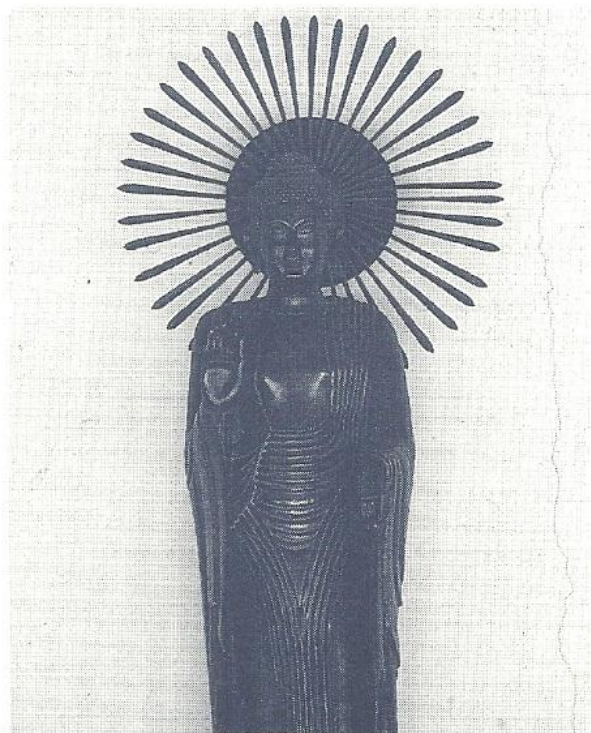
“I, now, monks, am free from all bonds of gods and men. And you too, monks, are free from all bonds of gods and men. Travel, monks, for the welfare of the many, for the happiness of the many, for helping the world, for the good, welfare and happiness of gods and men.”

From the Buddha's words, above mentioned, we can say that Nibbana or *Vimutti* is the main purpose of the preaching of the Buddha. He encouraged His disciples to walk

the Middle Way in order to eradicate all defilements and sufferings and then, out of compassion for all, lend a helping hand to others.

In brief, the Buddha taught people how to be happy and prosperous both in a worldly as well as a spiritual sense. Those who follow His teaching can select their way of life practicable for themselves.

4. What is the status of Buddhism among world living religions ?

World living religions can be classified according to their doctrinal tenets into various types such as:

1. *Theistic* religions: believing in the supremacy of a divine being or beings.

2. *Atheistic* religions: not believing in the supremacy of any divine being.

Buddhism belongs to the latter. It lays stress on virtuous qualities which every human being can develop. According to Buddhism, good knowledge and conduct (*Vijjā carana*) make a person excellent among divine and human beings. Good knowledge and release from all defilements and sufferings (*Vijja-vimutti*) are Buddhist ideals.

5. What is the size of the Buddhist population in Thailand as compared to that of other religions?

According to the report of the National Statistical Office, Office of the Prime Minister B.E.2538 (1995 A.D.), the Thai population is distributed by religions as follows:

Population	59,460,382	
Buddhists	56,016,758	(94.21%)
Muslims	2,396,198	(4.03%)
Christians	326,919	(0.55%)
Hindus, Sikhs	3,697	(0.01%)
Unidentified	716,810	(1.20%)

6. What is the official administration of the Thai Buddhist Order ?

Buddhism is the state religion of Thailand. His Majesty the King is a Buddhist and a patron of Buddhism and other religions in the country. Monastic administration is according to the Sangha Act of B.E.2505 (1962), amended in B.E. 2535 (1992), and the rules and regulations laid down in the code of the Council of Elders headed by His Holiness the Supreme Patriarch.

As far as regional monastic administration is concerned, territorial jurisdiction shall be exercised in hierarchical order as follows:

1. Regional
2. Provincial
3. District
4. Communal

The geographical boundaries of those divisions shall be in accordance with what has been determined in the rules and regulations laid down in the code of the Council of Elders.

As far as the regional monastic administration is concerned, the following is the hierarchical order of Bhikkhu

officers with reference to their territorial jurisdiction:

1. Regional Governor
2. Provincial Governor
3. District Officer
4. Commune Headman

There shall be one abbot for a monastery. However, when it is deemed proper there can be a vice-abbot or an abbot's assistant.

7. What is the World Fellowship of Buddhists?

The World Fellowship of Buddhists (WFB) is an international Buddhist organization which was founded in B.E. 2493 (1950) in Sri Lanka where representatives from 27 countries from Asia, Europe and North America met for the first time in history.

Buddhist delegates from all over the world representing various schools of Buddhism, viz, Theravāda, Mahāyāna and vajrayāna traditions, were unified under the *six coloured flag*. (Please refer to question and answer No.9)

Through this international Buddhist organization, unity and mutual understanding among the Buddhist communities of the world have been established. It can be said therefore, that the WFB has achieved its prime objective, that is unity among world Buddhists which is fundamental in furthering cooperation for the progress and stability of Buddhism.

8. What role does Thailand play in the World Fellowship of Buddhists ?

Thailand participated in the very first conference which established the World Fellowship of Buddhists in Sri Lanka in B.E.2493 (1950) and, as one of its Founding members, actively attended all the conferences usually scheduled every two years. Thailand has upheld the aims and purposes of the organization which appear in the WFB constitution as follows:

1. to promote among the members strict observance and practice of the teaching of the Buddha,
2. to secure unity, solidarity and brotherhood amongst Buddhists,
3. to propagate the sublime doctrine of the Buddha,
4. to organize and carry on activities in the field of social educational, cultural and other humanitarian services, and
5. to work for happiness, harmony and peace on earth and to collaborate with other organizations working for the same end.

More importantly, Thailand was chosen by the WFB as the seat of the permanent headquarters of the WFB on B.E.2512 (1969) with an International Secretariat working full

time for the benefit of the members of the WFB all over the world. The reasons which prompted the WFB General conference to adopt this resolution unanimously were :

1. Buddhism is the national religion of Thailand.
2. His Majesty the King is, by virtue of the Constitution of Thailand, the patron and defender of the Buddhist faith, and
3. The Thai Royal Government has consistently given financial support to WFB Secretariat.

In this connection, it should be mentioned that the Thai Government has been providing an annual subsidy for the maintenance and effective services of the Headquarters up to the present.

9. What is the meaning of the Buddhist flag ?

The Buddhist flag, or the flag of *Chabbannarangsi*, as approved by the World Fellowship of Buddhists at its inaugural conference in B.E. 2493 (1950) consists of six colours. The first five colours are arranged vertically as follows: blue, yellow, red, white, and orange. The sixth colour, called in Pali "*Pabhassara*", which means "brilliant" or "radiant", cannot be depicted but is symbolised by the combination of the first five colours arranged horizontally in a narrow strip on the right.

This six-coloured flag was originally designed by Colonel Henry S. Olcott, an American Buddhist, and has been used by the Sri Lankan Buddhists ever since. However, it gained wider recognition when it became the official flag of the World Fellowship of Buddhists at its inception in B.E.2493 (1950).

The design was based on the belief that wherever the Buddha went, he spread the light of wisdom and bliss to the people all around in six directions, namely, east, west, north, south, above and below. This light was later symbolised by the six colours in the Buddhist flag.

However, for Thai Buddhists, a yellow flag with the symbol of the Wheel of Dhamma (Dhammacakka) has been in general use since B. E 2501(1958) when it was officially proclaimed by the Thai Sangha Authorities.

10. What is the meaning of the Buddhist symbol ?

The Buddhist symbol is in the form of a wheel with eight spokes representing the Noble Eightfold Path, which means the way leading to the cessation of suffering. This Path consists of the following:

Right View, Right Motives, Right Speech, Right Action, Right Means of Livelihood, Right Effort, Right Mindfulness and Right Concentration.

This symbol is called “*Dhammacakka*” or the Wheel of Dhamma and has been adopted as the seal of the World Fellowship of Buddhists.

11. What are the differences between the two major Schools of Buddhism, i.e. Theravāda and Mahāyāna ?

Theravāda means the School which maintains the original teaching of the Buddha. Its root can be traced back to the First Council which was held soon after the Buddha's passing away; hence it is considered the oldest School. Mahāyāna came much later, roughly speaking, about 600 years after the Buddhas's time. Vajrayāna or Tantrayāna developed from the Mahāyāna approximately 400 years after the beginning of the Mahāyāna.

Geographically, Theravāda is more prevalent in Sri Lanka, Burma (Myanmar), Thailand, Cambodia and Laos while Mahāyāna is prevalent in China, Japan, Korea, Vietnam, Nepal and Tibet.

Theoretically both Schools share the fundamental teachings of the Four Noble Truths, etc. but Mahāyāna developed many more Sutras as elaboration of the original teaching. Among the important Mahāyāna Sutras are *Saddharmapundarika-Sutra*, *Vimalakirtinirdesa-Sutra*, *Bhaisajyaguru-Sutra*, etc. However, the Vinaya

(monastic disciplines) of both Schools remain very similar. The difference in practices are primarily due to different sociological and geographical contexts.

12. How and what should the Buddhists believe ?

The Buddha is the Enlightened One who discovered the Supreme Truth . He did not force anyone to believe in His teaching with blind faith. The reasonableness of the Dhamma, the Buddha's teaching, lies in the fact that it welcomes any critical examination at all stages of the path to enlightenment. To understand the nature of all phenomena, insight wisdom must be operative throughout.

Once the Buddha has instructed the Kālāmas, who were inhabitants of Kesaputta, a town in the Kingdom of Kosāla, on an appropriate attitude towards the religious beliefs. He said *“Do not accept anything on mere hearsay, nor by mere tradition, nor on account of rumours, nor just because it accords with your scriptures, nor by mere suppositions, nor by mere inference, nor by merely considering the appearances, nor merely because it agrees with your preconceived notions, nor merely because it seems acceptable, nor thinking that the recluse is our teacher.”* And then the Buddha had further instructed the Kālāmas to consider everything by themselves carefully. He said *“When you yourselves know that these things are bad; these things are blamable;*

these things are censured by the wise; undertaken and observed, these things lead to harm and ill ; abandon them. And in contradiction, when you yourselves know that these things are good; these things are not blamable; these things are praised by the wise; these things, undertaken and observed, lead to benefit and happiness, enter on and abide in them."

[Kālāmasutta]

13. Is it true that Buddhists are taught to be tolerant of other's opinions, beliefs, customs or behaviour different from their own ?

Yes, Buddhists are taught to be broadminded but not to believe in anything easily before investigation or proper consideration. Moreover, Buddhists are taught to diffuse the Four Divine States of Mind: loving-kindness, compassion, sympathetic joy and equanimity towards all sentient beings who may be of different nationalities, religions and environments.

14. Could we live happily without believing in any religion ?

Yes, we can. If happiness means physical well-being, then a person can be happy without believing in any particular religion but a human being consists of two major aspects: body and mind. To have a fully developed and happy life, one needs to nourish both body and mind. In this case religion can provide the guidance and the path to develop the mind and spirit along with the body.

15. Is there any particular form of practice in Buddhism ?

According to Buddhism, everyone is free to consider and investigate Buddhist teaching before acceptance. Even after acceptance one is free to select any particular part of the teaching to put into practice.

The Buddha has given various practical formats suitable to the people of different tastes and tendencies.

There are, however, some typical doctrines appropriate for Buddhists in general as follows:

1. Avoid all evils, fulfill good and purify one's own minds.
2. Generosity, morality and mind development.
(Development of tranquillity and insight.)
3. Morality, concentration and wisdom. (Brief form of the noble path leading to the cessation of suffering.)

16. What are the results of the practice of the Five Precepts ?

The Five Precepts are not laws but they are self-training rules that lead to moral practices and right behaviour. Since one does not live alone, living in society requires self-awareness, self-control, adaptability, non-violent attitude and good-will.

The Five Precepts are to abstain from killing, stealing, sexual misconduct, false speech, and intoxicants which cause carelessness. One should be kind, honest and mindful. Then our society will reach the goal that persons can live together peacefully and in mutual trust.

17. How should one live the Buddhist way of life ?

To live the Buddhist way of life one should avoid doing evil, perform wholesome acts and purify one's own mind.

The “**don't and do**” moral principles of the Buddhist way of life are as follows:

1. To abstain from killing, and develop loving-kindness and compassion to all living beings.
2. To abstain from stealing, and develop right means of livelihood.
3. To abstain from sexual misconduct, and develop restraint of the senses.
4. To abstain from lying, and develop truthful speech.
5. To abstain from intoxicants, and develop restraint and mindfulness.

The more one can observe the above Five Precepts and Five Virtues, the more happy and peaceful life one will achieve.

Furthermore, trying to purify one's own mind from greed, hatred, and delusion step-by-step in daily life is the ideal way for all Buddhists.

18. Is there any Buddhist teaching that monks should have a role of serving society in addition to teaching Dhamma ?

The history of Buddhism tells us that when the Buddha convened his first group of 60 disciples before sending them on missionary work, He instructed them to go separately on a journey for the gain of the many, for happiness of the many, and for helping the world. This shows that the Buddha advised His disciples to serve society. The serving should be done appropriately to the status of the monk. To put the teaching into practice, to make oneself an exemplar, and to teach the people are the main functions of Buddhist monks. Usually monasteries are the centres of communities and social welfare. In case of various disasters, monks will extend their helping hands to the people as much as possible. To serve society in the way of charity or other social work is also allowed for monks, providing it does not contradict the monastic rule.

19. Is it justified for a Buddhist to believe that he could be a real Buddhist only through meditation, and to discard all concerns about serving society ?

To be a real Buddhist is just to take the Triple Gem as one's guide, that is to say, if anyone puts his or her faith in the Buddha, Dhamma and Sangha, he or she is regarded as a Buddhist. This is according to the answer of the Buddha to Prince Mahānāma's question about being a Buddhist.

There is advice for the progress in practice called the Basis of merit making as taught by the Buddha as follows:

1. Charity or generosity (Dāna)
2. Morality (Sīla) and
3. Development of meditation which is of two kinds, namely: tranquility of the mind and spiritual insight (Bhāvanā).

From the above mentioned principle it is clear that charity and serving society in the way of giving a helping hand and other spiritual practices are regarded as the additional practices of being a Buddhist.

20. Why do monks wear patched robes ? Does a darker brown robe signify strictness of the wearer ?

Buddhist monks are homeless and do not have any valuable personal belongings. Originally they had to collect discarded pieces of cloth wherever they could be found, and wash and sew them together. Then the robe was dipped in natural dye from bark or the pith of a tree. The robes were mostly brownish in colour. The different shades of the colour did not signify the strictness of the wearers at the time of the Buddha, nor do they today.

Venerable *Ānanda*, the Buddha's cousin and personal attendant, designed the robe at the request of the Buddha. The pattern of the robe was taken from the pattern of the paddy fields in the Magadha Kingdom. It was accepted by the Buddha and had become standardized since then.

In Thailand, usually the darker robed monks tend to be forest monks. However, there are some monks living in the city who also prefer wearing darker brown robes responsibilities.

The reason why the Buddha accepted a patched robe was to distinguish monks' robes from lay people's clothing and to discourage thieves.

21. Why do monks go on alms round in the morning ?

In order to appreciate this act, one needs to have a background understanding of Buddhist society. Buddhist society consists of four groups of people: monks, nuns, laymen and laywomen. Monks and nuns have left household life and have gone forth to spend time fully in the study and practice of Buddhist teaching. Once they are well fortified with study and practice, they are expected to teach the laypeople and provide them with spiritual comfort and guidance.

Lay people, on the other hand, are householders who are still engaged in worldly activities. It is expected that able Buddhists should support the ordained ones by providing them with material requisites such as food, clothing etc. Buddhist societies are expected to work out this compromise division of responsibilities.

When the monks go for alms round, from the monk's point of view, they are to make available the opportunity for the lay people to make offering to the ordained ones who are a "field of merit", worthy of offering. Also taking care of the material needs of the ordained ones is a way to reinsure the stability of Buddhism and its institution on the one hand and also to uplift the lay peoples' own practice on the other.

22. How is universal loving-kindness taught in Buddhism ?

Loving-kindness (Mettā) means extending good-will or benevolence which is opposite to ill-will. Buddhism teaches that loving-kindness should be diffused to all sentient beings, be they human or non-human. If the world follows the teaching of diffusion of universal loving-kindness, conflicts may be solved not by confrontation but through peaceful means.

23. What is the Buddha's teaching about caste and colour ?

There is no division of caste and colour in Buddhism. In some country, the caste system is a very important social structure. However, Buddhism is free from caste, racial, and gender prejudices. Everyone is equal in spiritual potential.

The Buddha explained that a man's virtues or vices depend on his deeds, not his birth or wealth. One who comes to be ordained in Buddhism has equal rights such as the right to vote in meetings. The only difference is the order of seniority which goes according to the precedence in ordination.

Buddhism lays stress on human equality by pointing to the importance of knowledge and good conduct. Lord Buddha taught that one who is endowed with knowledge and good conduct is excellent among divine and human beings.

24. What is the Buddhist attitude towards ecological problems ?

It is well known that more than 2,500 years ago the Buddha had laid down rules and regulations for His disciples to take care of the environment. Examples may be given as follows:

1. Not to throw the rinsings of the bowl mixed with lumps of boiled rice into the house compound.
2. Not to ease oneself or spit on grass and green.
3. Not to ease oneself or spit into water.
4. Not to cut any living plant.
5. Not to burn the forest.
6. Not to throw waste through the window.
7. Not to leave the toilet dirty without cleaning it or asking others to do so.

Buddhists are encouraged to maintain the balance of nature and material development. Recycling of used material was already mentioned in the Buddha's time. In Buddhist teaching, life is a part of nature. Everything is interdependent. So the concepts of natural conservation and ecological awareness can be found in the teaching of Buddhism in the early period.

If we now take a trip to rural villages, we could visit the Buddhist monasteries and enjoy the feeling of serenity, fresh air, the beauty of flowers and trees, pets and tame animals living happily together with human beings.

25. Is it true that Buddhism is pessimistic ?

The belief that Buddhism is pessimistic derives from the misunderstanding of the *First Noble Truth* which teaches that all sentient beings are subject to the suffering of birth, old age and death, etc. Only when one accepts the truth of this suffering will one begin to investigate the cause of suffering, the cessation of its cause and practice the path leading to its cessation.

In this sense we will see that Buddhism is neither pessimistic nor optimistic; it is rather realistic. The Buddha may be compared to a medical doctor who diagnoses that human beings do have a severe disease, but he did not stop there. He pointed out that it can be overcome and further prescribed medicine to remedy it. Buddhism seeks to overcome human suffering. Each individual needs to develop morality, concentration, and wisdom in order to solve the problems of life. Buddhists are taught to face the world in its reality and try to overcome its binding forces and ultimately arrive at spiritual freedom which is known as *Nirvana* or *Nibbāna*.

26. What is the purpose of Buddhists in worshipping and making Buddha images?

Buddhists cast Buddha images and statues as reminders of the Buddha.

People of various countries designed national flags to represent each of their own countries which are held as important, worth of respect. Such practice does not imply paying a respect to the cloth or its colour but to the highest national institution. In the same manner, Buddha images and statues also are objects of respect.

Our respect does not aim only at wood or metal which Buddha images are made of but mainly at the 3 qualities of the Buddha, namely: wisdom, purity, and compassion.

A Buddhist paying respect to a Buddha image is a way of reminding oneself that one needs to improve one's own wisdom, purity, and compassion in order to follow the Buddha's triple quality at the same time.

27. What is the real meaning of “merit making”?

Literally speaking, the word ‘merit’ is translated from Pali *Puñña* which means ‘cleaning’ or ‘purification’. To make merit is to cleanse greed, hatred and delusion from one’s mind. The Buddha taught His followers to make merit by means of charity (*Dāna*), morality (*Sīla*) and spiritual development (*Bhāvanā*). When we know the real meaning of ‘*merit making*’ in Buddhism as described above we can decide for ourselves that there are many ways and means to make merit. At any moment in one’s daily life, even while sitting comfortably on a chair, trying to cleanse greed, hatred, delusion or other mental defilements from one’s mind is also reckoned as making merit.

28. What is the real meaning of dāna (giving)?

Giving is an expression of generosity. It is one of the three means of merit making: Giving (Dāna), Morality (Sīla) and Development of meditation (Bhāvanā), which is of two kinds: development of tranquility (Samatha-bhāvanā) and that of insight (Vipassanā-bhāvanā). There are three kinds of giving, as follows:

1. Giving to the needy, e.g. helping the poor, giving to orphans, etc.
2. Giving to equals, e.g. giving to our friends or neighbours to build up friendship.
3. Giving to people to whom we want to show our gratitude or respect, e.g. parents or monks.

In the real sense, a Buddhist should give without expectation of return. In other words, to give is to lessen one's own selfishness. Hence giving is a way of decreasing craving and attachment.

29. What does it mean when a Buddhist take refuge in the Triple Gem ?

A basic requirement for a person to become a Buddhist is to take refuge in the Triple Gem, namely the *Buddha*, the *Dhamma*, and the *Sangha*.

There are levels of taking refuge in the Buddha. At one level the Buddha simply means the *Buddha image* which may be taken as a reminder or indicator of the historical Buddha who provides inspiration for all Buddhists to follow the path He has taken to enlightenment. The Buddha at a deeper level would mean *Buddhahood*, the highest spiritual quality which is available to all of us, if we follow the path the Buddha has shown.

Dhamma also may be understood in different levels. It is often understood to mean the canonical body of the teachings of the Buddha. However, more profoundly, it means the *highest truth* realised by the Buddha, who said that “*One who sees Dhamma sees me, and one who sees me sees Dhamma*”. That is to say, when one realises Dhamma one becomes enlightened.

The Sangha could again be understood in different levels, generally it means ordained Buddhists: monks and nuns. In a deeper sense, it means *the enlightened persons*, ordained or lay, who are spiritual guides for human beings.

To take refuge in the Triple Gem is to accept the qualities embodied in the Buddha, Dhamma, and Sangha and to try to develop such qualities within one's life.

30. What are the Buddha, Dhamma and Sangha ?

To be a Buddhist, one is expected primarily to take refuge in the Triple Gem: the Buddha, Dhamma and Sangha.

Buddha means the *Enlightened One*.

Dhamma means *Truth* realised and taught by the Buddha.

Sangha means the *Buddha's disciples* who behave and practise righteously. The ideal Sangha means those who attain the Four States of Noblehood.

The meaning of the Triple Gem or the Buddha, Dhamma and Sangha may be understood in three different levels as follows:

(1) The *First Level*

The Buddha : the Enlightened One represented by His replica or Buddha image.

Dhamma : Truth realised and taught by the Buddha, represented by Tripitaka or the Buddhist scripture.

Sangha : the Buddha's noble disciples represented by Buddhist bhikkhus (monks) and bhikkhunis (nuns) in general, who have not yet attained the Four States of Noblehood.

The Sangha in this level is called Conventional Sangha or Sammati Sangha.

(2) The *Second Level*

The Buddha : The Enlightened One, who was formerly Prince Siddhattha of the Sakya clan. He renounced the worldly life in search of Truth and after His Enlightenment established Buddhism.

Dhamma : Truth realised and taught by the Buddha, learned and put into practice by the Buddhists, both ordained and lay people.

Sangha : the Buddha's noble disciples who have attained the Four States of Noblehood.

(3) The *Third Level*

The Buddha, Dhamma and Sangha become one. The Buddha in this level is identical with Dhamma as it was stated by Him that "*One who sees Dhamma sees me; one who sees me sees Dhamma.*" This shows that Buddhahood is Dhamma and Dhamma is Buddhahood. The ideal Sangha is the embodiment of the realised Dhamma.

31. What does going to the monastery mean ?

There are two kinds of monasteries: the external and the internal.

The external monastery means a place where monks live as a community under religious vows and lay people go to attend a sermon or religious practice.

The internal monastery means one's serene mind. If one tries to make his or her mind clean, calm and clear with morality, concentration, and wisdom, one may also be considered as regularly going to the monastery.

The Buddhists should aim at both external and internal monasteries in accordance with the appropriate occasion.

32. Is it compulsory for lay Buddhists to go to the monastery regularly ?

There are no strict rules or regulations for lay Buddhists to go to the monastery regularly. If spiritual progress is needed it is suggested that Buddhists should go to the internal monastery (see question and answer No.31) even for a short moment. If any Buddhists tries to diffuse loving-kindness, compassion or other benevolent wishes to living beings or tries to clean, calm, and clear one's mind then he or she is considered a good Buddhists and regarded as going to the monastery regularly.

33. In Buddhism, can women attain enlightenment ?

The Buddha was the first religious leader to accept equal spiritual potentiality of men and women. The nature of enlightenment transcends gender difference, which otherwise tends to limit women in their social contexts. For this reason women were accepted into the Order (Sangha), and proved themselves worthy of the Buddha's recognition. Some of them were individually praised by the Buddha, such as Bhikkhunī Patācarā who was foremost in Vinaya, and Bhikkhunī Khemā who was foremost in wisdom. Among laywomen, Visākhā was foremost in offering dāna and Sāmāvatī was foremost in loving-kindness. In brief, women showed equal capability in practicing and propagating Buddhism in early Buddhist history. Even now both men and women who practise the Buddhist teachings can undoubtedly attain enlightenment.

34. Is it true that in some countries women can be ordained ?

The Buddha allowed women full ordination in His time. They were called *Bhikkhunī* (Bhikshunī in Sanskrit). The Bhikkhunī lineage in India itself lasted more than a thousand years and disappeared together with the Bhikkhu Sangha when India was invaded in C.11th.

A group of Bhikkhunīs from India led by *Sanghamittā Therī*, King Asoka's daughter, were invited by King Devānampiyatissa of Sri Lanka to establish the Bhikkhunī lineage in B.E. 236. This Bhikkhunī Sangha in Sri Lanka also lasted for more than a thousand years before they were uprooted by foreign invasion.

However, a group of Sri Lanka Bhikkhunīs were invited over to China in B.E. 976 where they established a Bhikkhunī lineage there. This lineage has been kept alive until today.

Afterward, they spread to many neighbouring countries, i.e. Japan, Korea, etc. Bhikkhunī strongholds can now be found in Taiwan and Korea. In B.E. 2531 (1988) Hsi Lai Temple, a Chinese monastery in Los Angeles, U.S.A., provided ordination for 200 women from various traditions and

countries to strengthen the institution of fully ordained Buddhist women. In the last two decades, Buddhist women have expressed clearly their desire to participate at all levels in Buddhism. Considering that women form half of the world population, this trend should have a positive effect towards the development of Buddhism.

35. What is the Buddhist attitude towards prostitutes ?

Since Buddhists are taught to extend their good wishes to human and other living beings, Buddhists should sympathize with prostitutes and should not despise them, whether they may be compelled or voluntary. It is an appropriate deed to help release them from the status of being looked down upon.

The procedure to solve this problem might be carried out through the educational system, economic management, social welfare, etc., as the case may be.

36. Is the Buddha's teaching dynamic ?

The Buddha's words in THE GRADUAL SAYINGS, THE BOOK OF TENS clarify this as follows:

"I do not speak in praise of the stand still in righteousness, not to say about the decline therein. I do, monks, speak in praise of the prosperity, not of the stand still, not of the decline in righteousness."

From this passage we can say that the Buddha's teaching is dynamic, which is the moral force that produces activity or change.

37. How does Buddhism praise gratitude ?

One who is grateful and does something in return for kindness to those who have done a favour such as parents, teachers, and other benefactors, is praised by Buddhism as a precious person who is difficult to find in the world.

This teaching helps much in bringing harmony and concord to the family and society.

38. What is the concept of Anattā (non-self), how can our understanding of this concept direct us in our daily life ?

Anattā or non-self is an essential tenet in Buddhism. It can be realised through insight. The concept of Anattā or non-self may be classified into two levels:

At the lower level, Anattā or non-self can be understood through rational thinking and we can use such understanding in our moral development. If we remain mindful of non-self, it will help us to be free from craving, conceit, and the idea of self. In this way we can rid ourselves of attachments and become unselfish.

At the higher level, Anattā or non-self is the truth of all that is, of all that exists. The truth of all that is not what we perceive through our ordinary senses unless we have attained enlightenment. When one attains full enlightenment, one's attachment and craving absolutely stop.

The following principles are essential to the application of the Anattā concept to our daily life:

1. Do nothing only for one's own benefit or to satisfy only one's own needs and wants.

2. Do everything to decrease one's self-importance.
3. Do not hold one's own ideas above the views of others.

In our interactions with others we should be open-minded and perceive things according to the principle of cause and effect rather than according to our own desire. However, attachment to non-attachment is still a kind of attachment which is also to be avoided. Along the middle path, detachment needs to be accompanied by wisdom.

39. If there is no Attā or the permanent soul, how could Kamma[Karma], good or bad actions, give its result to the doer ?

Buddhism denies Attā or the permanent soul to be attached to, but admits the continuity of life from one to another, as long as one does not reach Nibbāna or the utter extinction of the fire of defilements and the fire of suffering.

Whenever human or animal beings continue to transmigrate in the cycle of life from birth to death and from death to rebirth, kamma still continues to give its result to the doer.

40. How can one be a divine being in this life?

To be a divine being in this life is to be with one of the following categories of appropriate qualifications:

1. To be accompanied by moral shame (Hiri) and moral fear (Ottappa) for doing wrong or immoral acts, or
2. To be accompanied by
Reasonable faith (Saddhā)
Morality (Sīla)
Learning (Suta)
Sacrifice or generosity (Cāga) and
Wisdom (Paññā)
3. To be endowed with these Four Divine States of Mind:

Loving-kindness (Mettā), wishing happiness to others as opposed to ill-will,

Compassion (Karunā), wishing others to be free from suffering as opposed to violence,

Sympathetic Joy over others' achievement (Muditā), as opposed to jealousy,

Equanimity (Upekkhā), being impartial as opposed to prejudice.

41. How many categories of divine beings are mentioned in Buddhism ?

There are three as follows:

1. A divine being by convention (Sammati devā) means a king and royal family.
2. A divine being by birth (Upapatti deva) means a born deity.
3. A divine being by absolute purity (Visuddhi deva) means a Buddha and Arahanta (the Worthy One) whose mental defilements (greed, hatred and delusion) are utterly done away with. This kind of divine being is classified as the highest.

There is the Buddha's saying that a person who is endowed with "knowledge" and "conduct" is superior to divine and human beings.

The word "knowledge" here means the *Insight* which puts an end to all defilement and suffering, while "conduct" means high moral and spiritual standard.

42. What are the advantages or benefits concerning which the Buddha taught the practical ways and means to achieve ?

There are three levels of advantages including ways and means to achieve them as told by the Buddha:

1. The Present Benefit (Economic and social profit) or *Ditthadhammikattha*.

- (1) An effort in earning a livelihood
- (2) Protection of what one has acquired
- (3) Having good companions
- (4) Moderate way of living

2. The Future Benefit (The profit based on morality and virtues) or *Sampārayikattha*.

- (1) Faith
- (2) Morality
- (3) Generosity
- (4) Wisdom

3. The Absolute Benefit (The highest profit through freedom from defilement and suffering) or *Paramattha*.

- (1) Morality
- (2) Concentration
- (3) Wisdom

In detail these three practical methods for the Absolute Benefit are explained as the Noble Eightfold Path:

- [1] Right View
- [2] Right Motives
- [3] Right Speech
- [4] Right Action
- [5] Right Means of Livelihood
- [6] Right Effort
- [7] Right Mindfulness
- [8] Right Concentration.

43. What is the triple study or education taught by the Buddha ?

According to Buddhism the triple study or education is:

- 1. The study of morality or good conduct [*Silasikkha*]
- 2 The study of mind or mental tranquillity [*Cittasikkha*]
- 3. The study of knowledge or spiritual insight [*Paññasikkha*].

The practice of this triple study will lead one to deliverance.

44. What are the main doctrinal tenets of Buddhism ?

The main doctrinal tenets of Buddhism can be summarised as follows:

- (1) To refrain from evil
To do good
To purify the mind
- (2) Suffering
The cause of suffering
The cessation of suffering
The way leading to the cessation of suffering
- (3) Morality, Concentration, and Wisdom leading to Deliverance
- (4) Nothing is appropriate to cling to
- (5) *Nibbāna* or Extinction of all defilement and suffering.

45. Is Nibbāna or Nirvaṇa attainable in this lifetime?

Certainly, there are many passages in the *Tripitaka*, the Buddhist Scripture, some of which mentioning Nibbāna in this lifetime that Dhamma which can be seen in this life is timeless, inviting one to come and see, appropriate to be brought into practice and realisable for themselves by the wise. Anyone who can free oneself from clinging to egotism is sure to attain Nibbāna or Nirvaṇa here and now.

APPENDIX

APPENDIX 1

Some Discourses

1. Dhamma may be compared to a raft. Having crossed the river one need not carry it further.

Once the Buddha gave a discourse comparing his teaching to a raft for crossing over, not for getting hold of as follows:

“A man on his journey comes across a vast river. No boat goes to the other side, nor is there a bridge for crossing over. He then gathers grass, wood, branches and leaves to make a raft, and crosses the river with the help of the raft. After crossing safely, he leaves the raft at the shore and goes on his way.

In just the same way, I have taught the Dhamma similar to a raft; it is for crossing (Samsāra--the Round of Rebirth) over, not for getting hold of. He who understands this should give up even good things (Dhamma); how much more should he give up evil things (Adhamma).”

M.12/280/270

2. Do not believe in any teaching with blind faith, but investigate it thoroughly before accepting it.

The Buddha once visited a small town called Kesaputta in the kingdom of Kosāla. The Kālāmas, the inhabitants of the town, approached the Buddha and informed him of the visit of many recluses and brahmanas who exalted their own doctrines and condemned others. They asked the Buddha as to whom they should believe.

The Buddha admonished them saying:

“Now, Kālāmas, do not be led by reports, or tradition, or hearsay. Be not led by the authority of texts, nor by mere logic or inference, nor by considering appearances, nor by speculative opininons, nor by seeming possibilities, nor by the thought ‘this is our teacher.’ But, Kālāmas, when you know for yourselves that certain things are unwholesome, wrong, and bad, then give them up...And when you know for yourselves that certain things are wholesome, and good, then accept and follow them.”

A.20/505/241

3. When one acts contrary to the teaching, one cannot blame the teaching or the teacher.

Here is a conversation of the Buddha with a brahmana called Ganakamoggallāna on one of his preaching tours:

“Suppose, Brahmana, a certain man comes up to you and asks you to show the way the city of Rājagaha. You tell him how to get to the city of Rājagaha safe and sound. But he takes the wrong way, and does not get to the city of Rājagaha. Then a second man comes up with the same request, and you give the same instructions. He, following your advice, comes safe to the city of Rājagaha.

In just the same manner, Brahmana, there exists Nibbāna, here we have the way to Nibbāna, and here stand I as instructor of the way. Yet some of my disciples, advised and trained by me, attain to Nibbāna, and other do not attain. The Tathāgata can only show the way.”

M.14/93/81

4. Outer and inner fire.

On one occasion, the Buddha converted the three matted-hair ascetics and their thousand pupils by delivering the Fire Sermon (Adittapariyāya-sutta):

“Monks, all is burning. What is the all that is burning? The eye is burning, the eye-consciousness is burning, the eye-contact is burning, and the sensations that arise therefrom are burning. It is the same with the other senses. They are aflame with the fire of lust, anger, ignorance, and the fire of birth, decay, death, greed, tamentation, pain, mental displeasure and despair.”

V.4/55/62

5. Moral bathing is superior to ritual bathing.

Once a Brahmana called Sundarika Bhāradvāja approached the Buddha and asked whether he bathed in the river Bahukā.

The Buddha said,

“What is the use of bathing in the river Bahukā ? One may bathe in the Bahukā, the Sarassatī, the Bahumatī and Sundarikā. He may make pilgrimage to Prayāga or Gayā. They cannot wash away sins of man, nor can they make him holy. For one of pure and good deeds there is ever holiness. ‘Bathe’ yourselves in my teaching and being purified you will make all creatures secure and happy. If brahmana, you do not kill others, if you do not steal, if you do not tell lies, if you are of right faith (accompanied by wisdom) and not stingy--what is the use of bathing in the rivers.”

M. 12/98/70

6. Importance of spiritual friends.

Once the Buddha was staying among the Sakyans in the Sakka Kingdom . The Venerable Ānanda said to the Buddha that he gathered that friendship is half of the holy life. The Buddha said to him:

“Do not say so, Ānanda, friendship and association with the good is the whole, not a part, of the holy life. He who is a friend, an associate, an intimate of the good is expected to develop the Eightfold Path—Right Understanding, Right Motives, Right Speech, Right Action, Right Means of Livelihood, Right Effort, Right Mindfulness, and Right Concentration which is based on detachment on dispassion, and cessation, and which ends in self-surrender.”

S. 19/4-6/2

7. Dhamma as a mirror for self-reflection.

“Ānanda, I will tell you that which is called ‘Mirror of Truth’ by the possession of which a noble disciple should, if he wishes to do so, he should discern himself that he is no longer to be reborn in a bad realm of existence and that he is, as a Stream-Enterer, assured to final emancipation.

What is the ‘Mirror of Truth’? The noble disciple is possessed of clear confidence in the Buddha, in the Dhamma will-proclaimed by the Blessed One, in the Order of Sangha of the Blessed One. This is the ‘Mirror of Truth’.”

D. 10/8 9/110

8. Training in Buddhism.

Once Kesi, a horse trainer approached the Buddha and conversed with him. He told the Buddha that he trained his horses by mild ways and harsh ways, and also by both ways. He went on to say that if a horse did not submit to his training he would kill it.

The Buddha said he himself took the same ways of training of his disciples as Kesi did and that in case a disciple did not submit himself to his way of training he would slay him.

“If a person in question does not submit to the way of training the Tathāgata thinks that he is not to be spoken to and to be admonished by his fellow monks. He is ‘killed’ in the Noble Discipline when the Tathāgata and his fellow monks dismiss him” said the Buddha.

A. 21/111/150

9. Self-control.

The Blessed One used the striking similitude of a tortoise which protects itself from danger to tell how one should control oneself.

“There was of former times a tortoise who was searching for its prey along a river bank. The tortoise seeing a jackal from afar drew its neck and four limbs into its shell and kept still. Now the jackal came up to it and kept watching it with the thought that as soon as the tortoise should put out its head or one of its limbs, he would quickly crack and eat it. But the tortoise, being aware of danger nearby, did not do so. The jackal, for its part, not having got a chance, went away in disappointment.

Even so, monks, Māra, The Evil One, is forever on the watch to catch anyone of you by way of eye, ear, nose, tongue, body or mind. Therefore, monks, keep watch over the doors of the senses.

Seeing an object with the eye, be not misled by its appearance or by its lesser details, since coveting and rejection, these evil and unprofitable states, might overwhelm

one who dwells with the eye faculty uncontrolled. Apply yourselves, monks, to control thereof. So long, monk, as you live keeping watch over the doors of the senses, evil thought will never get a chance as the jackal did not get advantage over the tortoise."

S.18/320/222

10. Creating a wholesome environment.

Merit increases always day and night,
To those who grow the grove of forest,
And those who build a bridge,
Give water for use as well as for drink,
And those who give a place to dwell,
Being righteous and endowed with moral code.
Those people will achieve the domain of happiness.

S.15/146/41

APPENDIX II

Some Buddhist Doctrines

Examples of Buddhist doctrines arranged into groups according to numerical order.

The Group of Ones

1. The uncultivated mind conduces to great loss.
2. The cultivated mind conduces to great profit.
3. Carelessness conduces to great loss.
4. Carefulness conduces to great benefit.
5. Improper consideration conduces to great loss.
6. Proper consideration conduces to great benefit.

The Group of Twos

1. The Two Virtues being of much help:
 1. Mindfulness (Sati)
 2. Self-possession (Sampajañña)
2. The Two Virtues protecting the world:
 1. Moral shame (Hiri)
 2. Moral fear (Ottapa)
3. The Two Virtues making resplendent:
 1. Patience (Khanti)
 2. Gentleness (Soracca)
4. The Two Virtues conducive to excellence:
 1. Good (Appropriate) knowledge (Vijjā)
 2. Good (Appropriate) conduct (Carana)
5. The Virtues leading to the cessation of suffering:
 1. Mental tranquility (Samatha)
 2. Spiritual insight (Vipassanā)
6. The Two Virtues are reckoned as the cessation of suffering:
 1. Knowledge (Vijjā)
 2. Release (Vimutti)
7. The Two Virtues for a good person:
 1. Gratitude (Kalaññutā)
 2. Reciprocating the benefit rendered (Kataveditā)

The Group of Threes

1. The Triple Gem:
 1. The Enlightened One (Buddha)
 2. The Law or Truth realized and taught by the Buddha. (Dhamma)
 3. The Community of the noble disciples (Sangha)
2. The Threefold Buddhist Principle:
 1. Abstinence from all evil
 2. Fulfilment of good
 3. Purification of one's own mind
3. The Triple Training in:
 1. Morality (Sīlasikkhā)
 2. Mind (Cittasikkhā)
 3. Wisdom (Paññāsikkhā).
4. The Triple Base of Merit Making:
 1. Generosity (Dāna)
 2. Morality (Sīla)
 3. Development of meditation (Bhāvanā)
5. The Triple Right Conduct
 1. Physical Right Conduct (Kaya sucarita)
 2. Verbal Right Conduct (Vācā sucarita)
 3. Mental Right Conduct (Mano sucarita)

(See Ten Kinds of the Path of Meritorious Action)

The Group of Fours

1. The Four Noble Truths
 1. Suffering
 2. The Cause of Suffering
 3. The Cessation of Suffering
 4. The Way Leading to the Cessation of Suffering
2. The Four Mental Principles
 1. Wisdom (Paññā)
 2. Truthfulness (Sacca)
 3. Abandonment of evil and selfishness (Cāga)
 4. Appeasement (Upasama)
3. The Four Bases of Success
 1. Appreciation (Chanda)
 2. Effort (Viriya)
 3. Attention (Citta)
 4. Investigation (Vimamsā)
4. The Four Divine States of Mind
 1. Loving-kindness (Mettā)
 2. Compassion (Karunā)
 3. Sympathetic joy over others' achievement (Muditā)
 4. Equanimity (Upekkhā)

5. The Four Virtues Conducive to Social Welfare

1. Generosity (Dāna)
2. Kind Speech (Piyavācā)
3. Benevolence (Atthacariyā)
4. Adaptability (Samānattatā)

6. The Fourfold Right Effort:

1. Effort to restrain from evil
2. Effort to abandon evil
3. Effort to develop good
4. Effort to maintain good

The Group of Fives

1. The Fivefold Virtue for self-confidence:
 1. Faith
 2. Morality
 3. Knowledge
 4. Perseverance
 5. Wisdom
2. The Fivefold Power :
 1. Faith
 2. Effort
 3. Mindfulness
 4. Concentration
 5. Wisdom
3. The Fivefold Noble Prosperity
 1. Faith
 2. Morality
 3. Knowledge
 4. Generosity
 5. Wisdom
4. The Five Precepts (in pair with the Five Virtues)
 1. To refrain from killing
 2. To refrain from stealing

3. To refrain from sexual misconduct
4. To refrain from lying
5. To refrain from intoxicants
5. The Five Virtues (in pair with the Five Precepts)
 1. Loving-kindness and compassion
 2. Right means of livelihood
 3. Sensual restraint
 4. Right speech
 5. Mindfulness or self-control

The Group of Six

The Sixfold Virtue for harmony and concord

1. Extending loving-kindness through physical action
2. Extending loving-kindness through words
3. Cultivating thoughts of loving-kindness
4. Having generosity
5. Maintaining discipline in common with others
6. Sharing right view with others

The Group of Sevens

1. The Seven Sublime Virtues
 1. To know cause
 2. To know result
 3. To know oneself
 4. To know moderation
 5. To know appropriate time
 6. To know society
 7. To know individuals
2. Another set of Seven Sublime Virtues
 1. Faith
 2. Moral shame
 3. Moral fear
 4. Knowledge
 5. Effort
 6. Mindfulness
 7. Wisdom
3. The Sevenfold Noble Wealth
 1. Faith
 2. Morality
 3. Moral shame
 4. Moral fear

5. Knowledge
 6. Generosity
 7. Wisdom
4. The Sevenfold Mode of Regular Practice (appropriate for the leaders)
1. Taking care of parents
 2. Being respectful to elders in the family
 3. Speaking kind and friendly words
 4. Refraining from divisive speech
 5. Doing away with niggardliness
 6. Being truthful
 7. Controlling anger

The Group of Eights

1. The Eight Worldly Phenomena to be aware of

1. Gain
2. Loss
3. Fame
4. Ignominy
5. Praise
6. Slander
7. Happiness
8. Suffering

2. The Noble Eightfold Path

1. Right View
2. Right Motives
3. Right Speech
4. Right Action
5. Right Means of Livelihood
6. Right Effort
7. Right Mindfulness
8. Right Concentration

These virtues can be summarized into three headings, otherwise known as the Threefold training, that is to say, Right View and Right Motives into *Wisdom*, Right Speech, Right Action and Right Means of Livelihood into *Morality*, while Right Effort, Right Mindfulness and Right Concentration into *Meditation*.

The Group of Nine

The Ninefold Excellence of the Buddha

1. Being far from defilement
2. Being fully Enlightened
3. Being fully endowed with knowledge and conduct
4. Faring forth for the benefit of the world
5. Being the knower of the world
6. Being the peerless trainer of those to be trained
7. Being the instructor of gods and human beings
8. Being the Enlightened One
9. Being the Fortunate One

The Group of Ten

The Ten Wholesome Actions

1. Refraining from killing
2. Refraining from stealing
3. Refraining from sexual misconduct
4. Refraining from lying
5. Refraining from divisive speech
6. Refraining from harsh words
7. Refraining from frivolous talk
8. Subduing greed
9. Subduing hatred
10. Subduing delusion

Out of the Ten Wholesome Actions, items no. 1 - 2 - 3 are classified as Physical Good Conduct, no. 4 - 5 - 6 - 7 as Verbal Good Conduct, and no. 8 - 9 - 10 as Mental Good Conduct. The Ten Wholesome Actions are, therefore, the Triple Good Conduct: Physical, Verbal, and Mental.

APPENDIX III

Some Leading Disciples

Example of Leading Theras [Bhikkhus]

Sāriputta was praised by the Buddha for being foremost in wisdom, particularly in expounding the teaching.

Mahā Moggalāna was another pre-eminent disciple of the Buddha. He was praised for being foremost in possessing miraculous power.

Both of **Sāriputta** and **Moggalāna** were strong and successful propagators of Buddhism in the early period.

Ānanda, the Buddha's attendant and cousin, holds a special place in Buddhism. He was praised by the Buddha for having a good memory and hence was the person who best remembered the teachings of the Buddha. At the First Council, he was responsible for the recitation and hence the preservation of the Buddha's Discourses.

Upali who was well-versed in the code of discipline, was praised by the Buddha as being foremost in the disciplinary rules, and was responsible for the preservation of disciplinary code.

Mahā Kassapa played an important role in presiding over the First Council and was known for his prominence as a forest dweller who excelled in ascetic practices. Together with **Ānanda**, they were considered the two most eminent disciples of the Buddha in Mahāyāna Buddhism because they actually survived the Buddha and were responsible for propagation of Buddhism in the later period.

Example of Leading Therīs [Bhikkhunīs]

Many bhikkhunīs or nuns were praised by the Buddha. Among them, **Mahā Pajāpatī** was praised as being foremost in years ordained as a bhikkhunī. She was the step-mother and aunt of the Buddha and was the first woman to approach Him for ordination. The formation of the Bhikkhunī Sangha followed her ordination.

Khemā was formerly King Bimbisāra's royal consort. After joining the Order, she was very successful in preaching Dhamma. The Buddha singled out and praised her as being foremost in wisdom.

Kundalakesī was a millionaire's daughter who fell in love with a convicted robber. After getting married to her, he

plotted to murder her. With her wit she managed to escape death, and became a wanderer well-versed in philosophical discussion. After having met Venerable Sārīputta and the Buddha, she received ordination and became a bhikkhunī. She was foremost in quickly understanding.

Patācarā experienced the utmost suffering of separation from her loved ones, and was guided by the Buddha to the right path. She later became a bhikkhunī and was praised as being foremost in remembering Vinaya.

Example of Upāsakas (Laymen)

Bimbisāra, King of Magadha, was the first king to embrace Buddhism. Again he was the first person who offered a garden (veluvana or Bamboo grove) as a dwelling place for the Sangha. Throughout his life, he constantly supported Buddhism. He became a Sotāpanna after listening to the Buddha's Dhamma.

Anāthapindika, the better known name of Sudatta, was partly responsible for the success of Buddhism in Sāvatti, the capital of the Kingdom of Kosāla. He was a wealthy merchant who often provided food for the poor. He gave constant support to the Sangha. He also offered the famous grove known

as Jetavana to be a residence for the Sāṅgha in Sāvatti. It was here that the Buddha spent many vassa (rains retreat) and the Sangha grew around him simply because of the support provided by **Anāthapindika**. He was praised by the Buddha as being foremost in dāna or alms-giving.

Jīvaka was born of Sālāvati in Rājagaha. After giving birth to him, she had to abandon him. **Jīvaka** was raised by Prince Abhayā and later he received his full training as a medical doctor. He was a highly trained doctor, whose fame went far and wide. People flocked to him for his treatment. He volunteered to take care of the physical well-being of Buddha and the Sangha. He was praised by the Buddha for being foremost in faith.

King Siddhodana, father of the Prince Siddhattha was very sad when his only son left the palace to lead a life of asceticism. When the Buddha came to visit him for the first time, the Buddha ordained Rahula, his young son, Nanda, his half-brother. They were the only two direct successors. King Siddhodana, having already embraced Buddhism, was still sad at this outcome. When he became very ill, the Buddha came by his bedside and explained Dhamma to him. Finally the king was enlightened and passed away in peace.

Example of Upāslkās (Laywomen)

Visākhā the leading laywoman in early Buddhism, had an outstanding place. She was a daughter of a millionaire and came to be interested in Buddhism in her childhood as her grandfather was also a devout Buddhist. She was married into another wealthy family and became successful in converting her in-laws to Buddhism. She was known for her constant and generous support of Buddhism, and was acknowledged by the Sangha and praised by the Buddha for being foremost in offerings to the Sangha.

Khujjuttarā or the hunch-back Uttarā was a servant in the employ of Sāmāvatī, a royal household. She was assigned to buy flowers for the daily use in the household from which she secretly kept half of the money for herself. One day, after having listened to the preaching of the Buddha, she realised her evil act and became a Sotāpanna (the stream-enterer). On her return she was able to explain the Dhamma so clearly that Sāmāvatī and her fellow servants also attained the stage of Sotāpanna. The Buddha praised her for her ability to preach Dhamma.

Sirimā was born in Rājagana, the capital city of Magadha. Her Mother, Sālāvatī, was a prostitute. Sirimā was endowed

with beauty and followed her mother's lifestyle. She was converted to Buddhism after hearing Dhamma expounded by the Buddha and became a Sotāpanna. She offered food with her own hands to eight monks regularly. It so happened that a young monk became infatuated with her beauty to the point of becoming love-sick. Soon after Sirimā passed away, the Buddha used her body to teach on the subject of impermanence and finally freed the young monk from his clinging.

Sujātā was a Brahmin girl who offered food to Prince Siddhattha before His Enlightenment. The Buddha visited her house and gave her preaching (or sermon), after which she became a Sotāpanna. She was praised by the Buddha as the first laywoman who declared herself a follower of the Buddha.

INDEX

	132
Aims	131
Ananda	152
Anatta	156
Arahanta	154
Atta	121
Bhaisajyaguru-Sutra	139
Bhavana	140
Samatha-bhavana	140
Vipassana-bhavana	148
Bhikkhuni	148
Bhikkhuni Sangha	108-111,119,121,123,129,130, 134,137-139,141-144,147,148
Buddha	138,141,143
Buddha image	156,158
Buddhahood	107-109,112,114,117,126,134,143,152,154
Buddhism	134
Buddhism and caste system	135
Buddhism and ecology	137
Buddhism and human suffering	151
Buddhism and gratitude	-
Buddhism in Nutshell	125,130,138,140,141,145-147,149,151
Buddhist	

Buddhist and the problem of prostitute	150
Buddhist flag, the (the flag of Chabbannarangsi)	119
Buddhist society	132
Buddhist symbol	120
Buddhist way of life	128
Buddhistic Ideals	112
Caga	155
Cittasikkha	158
Council of Elders, the	114
Dana	139,140
Death	154
Devanampiyatissa, King	148
Dhamma	141-144
Dhammacakka	119,120
Dhammacakkappa vattana-sutta	110
the Discourse on the (Turning of the Wheel of Truth)	157
Ditthadhammikattha	156
Divine beings	120,158
Eightfold Path	147,152
Enlightenment	137
First Noble Truth	127,128
Five Precepts	

Forest monks	131
Four divine States of Mind	125,155
Gotama	108
Hsi Lai Temple	148
Kalamas	123
Kalamasutta	124
Kamma (Karma)	154
Karuna	155
Khema, Bhikkhuni	147
Loving-kindness	133
Mahanama, Prince	130
Maḥayana	108,109,121
Merit making	130,139,140
metta	133,155
Middle Way	110
Monastery	145,146
Monastic administration	114
Monk and society	129
Monk's robe	131
Mudita	155
Nibbana (Nirvāṇa)	110,137,160
Olcott, Henry S.	119

Panna	155
Pannasikkha	158
Paramattha	157
Patacara, Bhikkhuni	147
Punna	139
Religion	125
Theistic religion	112
Atheistic religion	112
Saddha	155
Saddharmapundarika-sutra	121
Sakya	108
Samavati	147
Sammati deva	156
Samparayikattha	157
Sangha	141-144
Sanghamitta Theri	148
Siddhattha, Prince	108,109
Sila	139,140,155
Silasikkha	158
Sutta (Sutra)	155
Theravadā	108,109,121
Tripitaka	109,160

Triple Gem	130,141,142
Triple study	158
Upekkha	155
Vajrayana	121
Vijja-carana	112
Vijja-vimutti	112
Vimalakirtinirdesa-Sutra	121
Vimutti	110
Visakha	147
Visuddhi deva	156
Upapatti deva	156
World Fellowship of Buddhists [WFB]	<u>108,116</u>

by MRS.NILOBON WANNAPOK

รายนามคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ
คำถาม-คำตอบ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

The Ad Hoc Sub-committee for the Preparation of Books
on Buddhism

พระเมธีธรรมาภรณ์

Ver. Medhidhammaporn
(Prayoon Dhammacitto)

นายประสงค์ บุญjem

Mr. Prasong Bunchoem

นายวิลาศ สิงห์สัย

Mr. Wilars Singhawisai

นายสุชีพ ปุญญานุภาพ

Mr. Sujib Punyanubhab

คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร

Khunying Chintana Yossundara

นายจำนงค์ ทองประเสริฐ

Mr. Chamnong Tongprasert

นายสำร่าย สารัตถ์

Mr. Samruay Saratha

นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก

Mr. Sathienpong Wannapok

นางอำไพ สุจริตกุล

Mrs. Ambai Sucharitakul

นางสมน อมรวิวัฒน์

Mrs. Sumon Amornvivat

นางฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์

Mrs. Chatsumarn Kabilsingh

นายมารติน พาเรนซิโอ

Mr. Martin Parenchio

นางเบญจมาศ กาญจนวิโรจน์

Mrs. Benjamas Kanjanaviroj

นางสาวอาภา จันทรสกุล

Ms. Apa Chantharasakul

นางอัจฉพรพรณ บุญเจริญ

Mrs. Achaphan Buncharoen

นางครุณี เรืองมณี

Mrs. Darunee Ruangmanee

ภาพปก : พระศรีศากยเทศพลญาณ
ประธานพุทธมณฑลสุพรรณ
ถ่ายภาพโดย : ประยุทธ์ ปัญญาศิริ
ออกแบบ/จัดรูปแบบ : ประยุทธ์ ปัญญาศิริ

Photo by : Mr. Prayudh Panyasiri
Design by : Mr. Prayudh Panyasiri
Second Edition : 5,000 Copies
Printed by : THE INTEREST PRINTING
Tel. 2721169-72 Fax.2721173

ISBN 947-7771-99-3

